

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

USTALEŃ ZMIANY NR 1 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SKALBMIERZ

Opracowanie:

mgr inż. arch. kraj., inż. arch. Paula Zdybiowska-Piec

ZAŁĄCZNIK nr 1: *Część graficzna prognozy projektu Zmiany nr 1 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Skalbmierz – Skala 1: 5 000.*

Kielce, Marzec 2021

OŚWIADCZENIE

W związku z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 247 ze zm.) oświadczam, iż posiadam stosowne uprawnienia do sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko, w rozumieniu art. 74 a ust. 2 pkt 2.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. arch. kraj., inż. arch. Paula Zdybiowska-Piec

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE 4
1) Przedmiot i podstawa prawna opracowania 4
2) Zastosowane metody sporządzania prognozy 6
II. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 7
1) Cel i zakres projektu studium 7
2) Powiązania z innymi dokumentami 7
3) Szczegółowe ustalenia dla poszczególnych form użytkowania terenów 7
4) Infrastruktura techniczna 8
III. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA 10
1) CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA 10
A. Położenie terenu 10
B. Położenie fizyczno-geograficzne, geomorfologia i rzeźba terenu 11
C. Gleby 12
D. Flora i fauna 13
E. Powietrze atmosferyczne 20
F. Wody powierzchniowe i podziemne 21
G. Dziedzictwo i zasoby kulturowe 32
2) POŁOŻENIE TERENU W STOSUNKU DO OBSZARÓW I OBIEKTÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY 33
A. Obszary Chronionego Krajobrazu 33
B. Obszary Natura 2000 40
C. Parki Krajobrazowe 48
D. Parki Narodowe 53
E. Korytarze Ekologiczne 53
F. Inne formy ochrony przyrody 55
3) POTENCJALNE ZMIANY AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM 60
IV. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO 64
1) ANALIZA I OCENA WPŁYWU NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA WE WZAJEMNYM POWIĄZANIU. PRZEWIDYWALNE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE NA ŚRODOWISKO 64
2) PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ ICH PRZEPROWADZANIA 83
3) CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU 84
4) TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO 85
5) ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO 85
V. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM 88

I. WPROWADZENIE

1) Przedmiot i podstawa prawna opracowania

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne we wszystkich sferach rozwojowych: społecznej, gospodarczej, ekologicznej – zapewnia sprzężenie długookresowego planowania i programowania z procesem realizacji inwestycji oraz przyjmuje za podstawę tych działań zrównoważony rozwój i ład przestrzenny. Zrównoważony rozwój rozumiany jest tutaj jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Przez ład przestrzenny należy natomiast rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne: społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jednym z instrumentów dla tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego, a także uwzględniającego wymagania ochrony środowiska jest właśnie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, który nie stanowi prawa miejscowego, lecz kształtuje politykę przestrzenną obszaru nim objętego.

O zakresie zmiany Nr 1 obowiązującego „**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Skalbmierz**” uchwalonego Uchwałą Nr IX/65/99 Rady Miejskiej w Skalbmierzu z dnia 4 października 1999 r., przesądziła Rada Miejska w Skalbmierzu Uchwałą Nr XVII/65/2019 z dnia 24 października 2019 r., w celu dostosowania polityki przestrzennej miasta i gminy Skalbmierz do bieżących potrzeb inwestycyjnych.

Przedmiotowa zmiana, polega na uwzględnieniu w ustaleniach studium uwarunkowań wynikających z konieczności:

- korekty granic i przeznaczenia wydzielonych obszarów miasta Skalbmierz przewidzianych pod usługi komercyjne w zakresie handlu i usługi nieuciążliwe (w tym hotelowo-gastronomiczne) oraz usługi publiczne w zakresie turystyki i rekreacji wraz z zielenią urządzoną – gwarantujące optymalne wykorzystanie zbiornika wodnego;
- dostosowania zapisów „Studium” do obowiązujących przepisów wynikających z wniosków przeprowadzonej „Oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Skalbmierz oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z analizą zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy Skalbmierz” oraz analizy potrzeb w tym zakresie.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że w myśl art. 9 ust. 3a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zmiana studium dla części obszaru gminy wymaga dokonania, zarówno w części tekstowej jak i graficznej studium, zmian w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzonej zmiany przestają być aktualne, w szczególności zmian w zakresie określonym w art. 10 ust. 1.

W związku z powyższym, niniejsza „Prognoza” dotyczy projektowanej zmiany Nr 1 „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta i gminy Skalbmierz” w zakresie miasta Skalbmierz i nie obejmuje tych ustaleń, które nie dotyczą obszaru objętego dokumentem planistycznym, którym jest zmiana Nr 1, zwana w dalszej części prognozy „zmianą Studium”.

Prognoza jest zatem realizacją obowiązku określonego w art. 17, ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także art. 51. *ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247). Prognoza oddziaływania na środowisko dla zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ma na celu dokonanie oceny skutków realizacji ustaleń studium w nawiązaniu do poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, wskazanie potencjalnie uciążliwych lub korzystnych dla środowiska ustaleń urbanistycznych i winna stanowić integralną część opracowania studium i podawać rozwiązanie poprawiające istniejący, a także planowany sposób zagospodarowania.

Zakres Prognozy, który określa ww. ustawa obejmuje:

- Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

A także określa, analizuje i ocenia:

- Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 55 ze zm.),
- Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, krótkoterminowego, średnioterminowego i długoterminowego, stałego i chwilowego oraz pozytywnego i negatywnego, na cele i podmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, w szczególności na: różnorodność biologiczną – rośliny i zwierzęta, ludzi, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza zawiera ocenę skutków ustaleń Studium, wynikające z przyjętych rozwiązań oraz możliwości występowania zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi i środowiska biogeograficznego, poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla stanu środowiska poprzez:

- identyfikację i ocenę najbardziej prawdopodobnych wpływów na biofizyczne i zdrowotne komponenty środowiska określonego obszaru, jakie może wywołać realizacja dyspozycji przestrzennych zawartych w projekcie zmiany Studium,
- dyskusję i współpracę autora prognozy z autorem projektu zmiany Studium, celem eliminacji rozwiązań i ustaleń niemożliwych do przyjęcia ze względu na ewentualne negatywne skutki dla środowiska lub zagrożenie dla zdrowia mieszkańców,

- pełne poinformowanie podmiotów, tj. wnioskodawców, społeczność lokalną także organy samorządu o skutkach wpływu ustaleń Studium dla środowiska przyrodniczego. Powyższe zadanie wymaga interdyscyplinarnej analizy procesów i zjawisk zachodzących w środowisku, przy uwzględnieniu zmian w szeroko rozumianym otoczeniu (niezwiązanym ze Studium), na które składa się system prawny, postęp cywilizacyjny i techniczny, zachowania i przemiany świadomości społeczności lokalnej, etc.

Zakres merytoryczny prognozy jest bardzo szeroki i obejmuje kompleks zagadnień związanych z problematyką ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, ochroną zdrowia mieszkańców i zasobów naturalnych, kształtowaniem i ochroną walorów krajobrazowych. W trakcie sporządzania prognozy przeanalizowano rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i pozostałe ustalenia projektu zmiany Studium pod kątem ich zgodności ze strategicznymi dokumentami, dostępnymi opracowaniami planistycznymi i dokumentacyjnymi na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju.

Zgodnie z wymogami art. 53, dział IV, rozdz. 2 *ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247), zakres i stopień szczegółowości przedmiotowej prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym.

2) Zastosowane metody sporządzania prognozy

Przy sporządzaniu prognozy zastosowano głównie metody stacjonarno – analityczne. Dla potrzeb opracowania przeprowadzono wizję terenową w sierpniu 2020 r. Dodatkowo przeanalizowano materiały źródłowe dotyczące informacji o stanie środowiska naturalnego. W prognozie skoncentrowano się na szczegółowym przeanalizowaniu ustaleń projektu zmiany Studium: zapisów w tekście oraz treści rysunku. Przeanalizowano i oceniono skutki dla środowiska, które wynikają z projektowanego przeznaczenia terenu na określone rodzaje użytkowania oraz określenia zasad zagospodarowania obszaru.

W ocenie wykorzystano metodę prostego prognozowania, posługując się metodą analogii do oddziaływania istniejących tego typu inwestycji. Analizy przeprowadzone w ramach prognozy oparto na założeniach, że:

- Działania związane z realizacją systemów technicznych na obszarze objętym zmianą studium realizowane będą zgodnie z zasadami przyjętymi w Studium;
- Ocenę możliwych przemian komponentów środowiska przeprowadzono w oparciu o analizę ich funkcjonowania w istniejącej strukturze przestrzennej;
- Etapem końcowym jest ocena skutku, czyli wynikowego stanu komponentów środowiska, powstałego na skutek przemian w jego funkcjonowaniu, spowodowanych realizacją ustaleń studium oraz sformułowanie propozycji zmian lub alternatywnej wersji ustaleń, wynikających z troski o osiągnięcie możliwie korzystnego stanu środowiska w warunkach projektowanego zagospodarowania przestrzennego obszaru.

Zastosowane metody prognozowania (analiza opisowa) oparte zostały głównie na zasadzie wykorzystania publikowanych raportów oddziaływania na środowisko, artykułów i przepisów branżowych oraz analogii do skutków realizacji działań o podobnym zakresie i charakterze na terenach o zbliżonych uwarunkowaniach środowiskowych.

II. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

1) Cel i zakres projektu studium

Opracowanie „*Prognozy oddziaływania na środowisko do Zmiany nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Skalbmierz*” ma na celu ocenę ustaleń zmiany Studium w aspekcie ochrony walorów środowiska przyrodniczego, jak i również określenie przewidywanych jego przekształceń oraz związanych z tym warunków życia ludzi, wynikających z realizacji przyjętych ustaleń zmiany studium.

Okoliczność ta, to jedna z przyczyn do podjęcia prac związanych ze zmianą Nr 1 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Skalbmierz”, uchwalonego Uchwałą Nr IX/65/99 Rady Miejskiej w Skalbmierzu z dnia 4 października 1999 r. Postanowienia art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stanowią, że ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, jak też ich zmian.

2) Powiązania z innymi dokumentami

Analizowany projekt Zmiany Studium uwzględnia cele, wytyczne i ustalenia opracowań strategicznych i planistycznych, które zostały sporządzone na poziomie wojewódzkim, powiatowym i lokalnym. Opracowania te zawierają wytyczne i ustalenia o których mowa w dokumentach sporządzonych na szczeblu wspólnotowym i krajowym. Cechą charakterystyczną tych dokumentów jest ustawowa hierarchiczność ich ustaleń i zapisów.

Dokumenty mające związek z przedmiotem opracowania:

- „**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Skalbmierz**” przyjęte Uchwałą Nr IX/65/99 Rady Miejskiej w Skalbmierzu z dnia 4 października 1999 r.,
- Strony internetowe: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>, <http://kielce.rdos.gov.pl/>, <http://bip.gdos.gov.pl/>, <http://www.geoportal.gov.pl/>, <http://www.geoserwis.gdos.gov.pl/>.
- „Ocena aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Skalbmierz wraz z analizą zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy Skalbmierz”.
- Program Rewitalizacji dla gminy Skalbmierz (Opracowane przez Centrum Doradztwa Energetycznego Sp. z o.o., 2019 r.);
- „Strategia rozwoju miasta i gminy Skalbmierz na lata 2012-2020”;
- „Program ochrony środowiska dla gminy Skalbmierz na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020”.

Powyższe materiały źródłowe pozwoliły określić stan i funkcjonowanie środowiska na obszarze objętym opracowaniem i w jego otoczeniu, oraz potencjalne zagrożenia środowiska i wpływ ustaleń projektowanej zmiany „Studium” na jego funkcjonowanie.

Dokumenty uwzględnione w opracowaniu nadrzędnie:

- **Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju 2030.**

Wizja Polski w 2030 r. opiera się na pięciu pożądanym cechach przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym. W Koncepcji polityki

przestrzennego zagospodarowania kraju zwraca się uwagę na ochronę zastanych walorów przyrodniczych i umiejętne wykorzystanie funkcji ekosystemów. Planowanie przestrzenne, uwzględniając wzajemne relacje komponentów środowiska, oddziałuje na procesy zarządzania zasobami przyrody ożywionej i krajobrazu, czym przyczynia się do zmniejszenia izolacji siedlisk oraz stabilizacji ekosystemów. Stymulowana jest innowacyjność oraz rozwój trwałych i zrównoważonych form gospodarowania na obszarach o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Działania zmierzają do zachowania tradycyjnego krajobrazu rolniczego, kształtowania powiązań widokowych, zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom dolin rzek. Proces odnowy wsi, wsparty przez planowanie na poziomie krajowym, przyczynia się do utrzymania trwałych, wielofunkcyjnych struktur ekologicznych na modernizujących się obszarach. Na poziomie kraju sieć ekologiczna uwzględnia główne korytarze lądowe mające znaczenie ponadkrajowe, łączące się z korytarzami dolin dużych rzek Polski. System uzupełniony korytarzami o znaczeniu ponadregionalnym jest uszczegółowiany na poziomie regionalnym i lokalnym zgodnie z hierarchią planowania przestrzennego i potrzebami zachowania spójności sieci ekologicznej kraju. Obszary węzłowe są połączone korytarzami ekologicznymi, integrującymi przestrzeń obszarów prawnie chronionych oraz pozostałych obszarów wiejskich i zurbanizowanych w systemie sieci powiązań przyrodniczych. Zmiany obszarów wiejskich związane z rozwojem społeczno-gospodarczym podlegają interwencji systemowej w celu zachowania bogactwa przyrodniczego użytków rolnych i lasów stanowiących bezpośrednie otoczenie korytarzy ekologicznych i obszarów chronionych. W Polsce rozwinął się system zapewniający łączność systemów przyrodniczych i spójność działań ochronnych Unii Europejskiej. Dzięki działaniom zmierzającym do kształtowania ładu przestrzennego zahamowano postępującą utratę tradycyjnych siedlisk i krajobrazów wiejskich, związanych z kulturą lokalną. Zachowane cenne charakterystyczne krajobrazy przyrodnicze, kulturowe i obiekty materialnego dziedzictwa kulturowego są wykorzystywane w rozwoju społeczno-gospodarczym, intensywnie wspierając rozwój gospodarek lokalnych.

- **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego.**

Ustala, że „*Wiodącym imperatywem regionalnej polityki przestrzennej winno być, zatem integrowanie działań gospodarczych, politycznych i społecznych, podejmowanych na różnych poziomach zarządzania, z utrzymaniem równowagi środowiska naturalnego, trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz zachowaniem najcenniejszych wartości krajobrazu*”. W odniesieniu do analizowanego terenu w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w Studium można znaleźć następujące zapisy:

- Zapewnienie ciągłości i spójności przestrzennej systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych, w tym funkcjonowania sieci ekologicznej Natura 2000.
- Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego (gleb, wód, powietrza, kopalin i lasów) stwarzające warunki zrównoważonego rozwoju regionu.
- Wzrost lesistości, zwłaszcza na obszarach wododziałowych, zagrożonych erozją oraz w obrębie lądowych korytarzy ekologicznych.
- Przywracanie równowagi przyrodniczej na obszarach zdegradowanych.
- Rozwój komunalnej infrastruktury ochrony środowiska.
- Minimalizacja zagrożenia hałasem w miastach i w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów.
- Osiągnięcie europejskich standardów ochrony zasobów wód, bezpieczeństwa powodziowego oraz racjonalnego korzystania z tych zasobów.
- Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego oraz racjonalne wkomponowanie zabytków w przestrzeń turystyczną.
- Podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy.

- Minimalizacja zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych.
- Stworzenie nowoczesnych, niezawodnych systemów infrastruktury energetycznej oraz zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

W Programie ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego określony został cel nadrzędny, priorytety, cele krótko- i długoterminowe, dotyczące poszczególnych elementów środowiska, a także aspekty finansowe realizacji Programu.

	CEL STRATEGICZNY (długoterminowy do 2025 r.)	CEL OPERACYJNY (krótkoterminowy do 2020 r.)
ZASOBY PRZYRODNICZE (ZP)	Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa	<p>ZP1. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla różnorodności biologicznej i geologicznej; Kierunki działań: Przywracanie i ochrona właściwego stanu cennych gatunków i siedlisk; 2. Ochrona różnorodności biologicznej na obszarach użytkowanych gospodarczo; 3. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych problemów związanych z ochroną walorów przyrodniczych.</p> <p>ZP2. Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo; Kierunki działań: 1. Kontynuacja inwentaryzacji przyrodniczej oraz opracowanie brakującej dokumentacji dla obszarów chronionych również z uwzględnieniem zmian klimatycznych; 2. Wzmocnienie ochrony różnorodności biologicznej i różnorodności geologicznej oraz krajobrazu; 3. Zapewnienie spójności systemu ekologicznego województwa; 4. Ochrona walorów krajobrazowych.</p> <p>ZP 3. Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa. Kierunki działań: 1. Doskonalenie metod ochrony przyrody i krajobrazu; 2. Monitoring obszarów chronionych; 3. Kontynuacja działań z zakresu edukacji ekologicznej; 4. Rozwój infrastruktury służącej edukacji ekologicznej; 5. Promowanie walorów przyrodniczych jako produktu turystycznego.</p>
ZASOBY WODNE i GOSPODARKA WODNA (ZW)	Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiającego osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód	<p>ZW 1. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Kierunki działań: 1. Racjonalne wykorzystanie wody w przemyśle i rolnictwie; 2. Ograniczenie wpływu rolnictwa i przemysłu na wody; 3. Monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych; 4. Opracowywanie dokumentacji niezbędnej do zrównoważonego gospodarowania wodami; 5. Kontrola zagospodarowania ścieków; 6. Ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników.</p> <p>ZW 2. Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Kierunki działań: 1. Rozwój infrastruktury wodociągowej. 2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej w województwie. 3. Realizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”. 4. Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.</p> <p>ZW 3. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z zasobami wodnymi. Kierunki działań: 1. Realizacja planów gospodarowania wodami i warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni. 2. Wzrost retencji wodnej. 3. Przeciwdziałanie skutkom suszy. 4. Ochrona przeciwpowodziowa. 5. Edukacja w zakresie sposobów reagowania na zagrożenia.</p>
POWIETRZE ATMOSFERYCZNE (PA)	Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim	<p>PA 1. Redukcja emisji ze źródeł spalania paliw o małej mocy do 1 MW. Kierunki działań: 1. Wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych. 2. Poprawa efektywności energetycznej. 3. Zwiększenie udziału energii odnawialnej w ogólnej produkcji energii.</p> <p>PA 2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Kierunki działań: 1. Poprawa połączeń komunikacyjnych. 2. Upłynnienie ruchu pojazdów w miastach. 3. Rozwój komunikacji publicznej i transportu rowerowego. 4. Ograniczenie emisji wtórnej z dróg.</p> <p>PA 3. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. Kierunki działań: 1. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i</p>

		<p>substancji szkodliwych z procesów technologicznych. 2. Rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza. 3. Opracowanie i wdrażanie nowatorskich rozwiązań technologicznych. 4. Zarządzanie energią w przedsiębiorstwach. PA 4. Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie oraz konieczności ochrony powietrza. Kierunki działań: 1. Edukacja w zakresie ochrony powietrza w tym promowanie gospodarki niskoemisyjnej. PA 5. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu. Kierunki działań: 1. Zmniejszenie emisji prekursorów ozonu. PA 6. Zwiększenie roli planowania przestrzennego w ochronie powietrza. Kierunki działań: 1. Uwzględnienie ochrony powietrza w planowaniu przestrzennym.</p>
ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE)	Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii	<p>OZE 1. Zwiększenie zastosowania instalacji do produkcji energii z OZE. Kierunki działań: 1. Rozwój OZE w województwie. 2. Wspieranie i aktywizacja w kierunku wykorzystania lokalnych zasobów energii odnawialnej. 3. Wzmocnienie potencjału badawczo-rozwojowego na rzecz odnawialnych źródeł energii. 4. Edukacja ekologiczna w zakresie rozwoju OZE. 5. Promowanie odnawialnych źródeł energii.</p>
KLIMAT AKUSTYCZNY (KA)	<p>KA 1. Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim. Kierunki działań: 1. Rozwój systemu transportu dążącego do obniżenia emisji hałasu. 2. Realizacja inwestycji zmniejszających narażenie na hałas komunikacyjny. 3. Rozwój zintegrowanego transportu publicznego i rowerowego. 4. Ograniczanie hałasu przemysłowego. 5. Kontynuowanie monitoringu emisji hałasu drogowego. 6. Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie klimatu akustycznego.</p>	-
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)	<p>PEM 1. Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym. Kierunki działań: 1. Ocena skali zagrożenia polami elektromagnetycznymi. 2. Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych. 3. Podnoszenie świadomości społeczeństwa z zakresu PEM.</p>	
GOSPODARKA ODPADAMI (GO)	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa	<p>GO 1. Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Kierunki działań: 1. Osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku poszczególnych rodzajów odpadów. 2. Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. 3. Właściwa gospodarka odpadami komunalnymi. GO 2. Wzrost selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych. Kierunki działań: 1. Rozbudowa</p>

		<p>infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych. 2. Edukacja w zakresie selektywnego zbierania odpadów.</p> <p>GO 3. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego oraz osiągnięcie wymaganych poziomów odzysku tych odpadów. Kierunki działań: 1. Gospodarowanie odpadami z sektora gospodarczego zgodnie z wymogami prawa.</p> <p>GO 4. Koordynacja gospodarki odpadami w województwie i edukacja ekologiczna. Kierunki działań: 1. Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym. 2. Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi. 3. Uwzględnienie aspektu ochrony przed skutkami zmian klimatycznych w gospodarce odpadami.</p> <p>GO 5. Wzrost masy odpadów zagospodarowanych na cele energetyczne. Kierunki działań: 1. Budowa i rozbudowa instalacji do wytwarzania paliw alternatywnych z odpadów. 2. Zastosowanie paliw alternatywnych do celów energetycznych i w procesach przemysłowych.</p>
ZASOBY GEOLOGICZNE (ZG)	Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi	ZG 1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z ich eksploatacją. Kierunki działań: 1. Ochrona zasobów złóż kopalin. 2. Minimalizacja uciążliwości górnictwa odkrywkowego oraz przetwórstwa kopalin. 3. Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnego wykorzystania surowców.
POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE (PAP)	PAP 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii. Kierunki działań: 1. Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym. 2. Minimalizacja i usuwanie skutków poważnych awarii przemysłowych. 3. Edukacja w zakresie przeciwdziałania i usuwania skutków poważnych awarii.	-
LASY (L)	Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych	L 1. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Kierunki działań: 1. Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z zasadami leśnictwa ekosystemowego oraz zachowanie różnorodności biologicznej lasów. 2. Wzrost wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia i roli lasów. 3. Zwiększanie zdolności retencji wodnej w lasach. 4. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i turystycznej na terenach leśnych. 5. Zwiększenie lesistości. 6. Ochrona przeciwpożarowa terenów leśnych.
GLEBY (GL)	Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu	GL 1. Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb. Kierunki działań: 1. Ochrona gruntów rolnych przed zanieczyszczeniem, erozją oraz skutkami zmian klimatycznych. 2. Ochrona gruntów przed wyłączeniem ich z funkcji rolniczej. 3. Edukacja w zakresie metod użytkowania sprzyjających zachowaniu walorów gleb. GL 2. Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych. Kierunki działań: 1. Rekultywacja gleb i terenów zdegradowanych. GL 3. Ochrona gleb w kontekście zmian klimatu. Kierunki działań: 1. Ochrona przed osuwiskami. 2. Ochrona upraw przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi.

3) Szczegółowe ustalenia dla poszczególnych form użytkowania terenów

W zmianie „Studium” utrwalono trzy główne strefy polityki przestrzennej obejmujące obszary i tereny o zbliżonym sposobie zagospodarowania oraz podobnym charakterze ustanowionych reżimów ochronnych tj.:

- Strefa centralna o funkcji zabudowy mieszkaniowej, wielofunkcyjnej i drobnej przedsiębiorczości;
- Strefa intensywności działalności usługowej;
- Strefa krajobrazowo-turystyczna.

Wskazana w Zmianie „Studium” zabudowa mieszkaniowa, wielofunkcyjna i usługowa stanowi kontynuację formy i funkcji i utrwała istniejące zainwestowanie. W zmianie „Studium” nie wyznaczono nowych terenów pod zabudowę, usystematyzowano jedynie istniejącą formę ukształtowanej zabudowy, powodując tym samym jej uporządkowanie.

Tereny położone w obszarach już zabudowanych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie wskazane są do pełnienia funkcji dominującej w obszarze zainwestowanym oraz funkcji uzupełniającej /stosownie do ich położenia/, ze względu na potrzebę zachowania ładu przestrzennego. Zaleca się też wprowadzanie tej funkcji na terenach wskazanych dla tego typu zagospodarowania we wcześniejszych opracowaniach planistycznych. Dzięki temu, nowo tworzone zainwestowanie nie będzie wiązało się z wysokimi kosztami doprowadzenia infrastruktury technicznej, a także będzie stanowiło uzupełnienie i uporządkowanie istniejącej już zabudowy mieszkaniowej na terenie miasta. Skupienie zabudowy przyczyni się także do mniejszej ingerencji w tereny gleb wysokich klas bonitacyjnych, chronionych przed zmianą sposobu zagospodarowania.

Na obszarze objętym zmianą „Studium” określono następujące wskaźniki i parametry dla nowej zabudowy:

- 1) wysokość całkowita budynków nie powinna przekraczać:
 - 12,0 m – dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
 - 15,0 m – dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
 - 8,0 m – dla zabudowy o funkcji gospodarczej i garażowej;
 - 12,0 m- dla budynków produkcyjno-usługowych oraz budynków związanych z produkcją rolniczą;
- 2) dopuszcza się realizację obiektów użyteczności publicznej o całkowitej wysokości do 15,0 m z różnymi innymi formami zwieńczenia dachu;
- 3) dopuszcza się zastosowanie dachów:
 - dwuspadowych, czterospadowych lub wielospadowych o nachyleniu głównych połaci do 45 stopni z możliwością stosowania naczółków i przyczółków, okien połaciowych, facjat i lukarn;
 - płaskich o nachyleniu płaszczyzny od 0 do 10 stopni;
 - jednospadowych o nachyleniu płaszczyzny od 10 do 30 stopni;
- 4) wyklucza się stosowanie form i detali deformujących architekturę obiektu, np.: schodkowe zakończenie ścian szczytowych, osadzanie lusterek, stłuczek szklanych w elewacji, itp.;
- 5) dla zagród rolniczych zaleca się wprowadzanie zieleni osłonowej przy budynkach inwentarskich, produkcyjnych, hodowlanych i usługowych.

W zasięgu obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej utrzymuje się istniejącą zabudowę oraz dopuszcza się realizację obiektów służących obsłudze gospodarstwa rolnego w zakresie niepowodujących zmiany gruntów rolnych na cele nierolnicze, pod warunkiem zapewnienia dostępności komunikacyjnej do drogi publicznej.

Zmiana „Studium” posiada ujednoliconą formę rysunku i tekstu, które stanowią załącznik do uchwały o jego uchwaleniu. Przy precyzowaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skalbmierz przyjęto zasadę zachowania ciągłości w procesie planowania przestrzennego poprzez utrzymanie form przeznaczenia, określonych dla poszczególnych obszarów w „Studium” będącym przedmiotem zmiany, jak też ustalonych przesądzeniami realizacyjnymi, podejmowanymi w trybie art. 50 i art. 59 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym na podstawie decyzji administracyjnych, eliminując wyłącznie te

elementy, które stwarzają kolizje w stosunku do uwarunkowań określonych niniejszą zmianą w zakresie wynikających z wymogów aktualnie obowiązujących przepisów szczególnych, mających odniesienie do wyznaczonego przeznaczenia.

4) Infrastruktura techniczna

Transport.

Dobrze zaplanowana komunikacja sprzyja rozwojowi regionu. Ewentualna rozbudowa układu komunikacyjnego jest możliwa i wskazana w przypadku rozbudowy istniejącej zabudowy mieszkaniowej, usługowej czy też gospodarczej. Przez teren miasta Skalbmierz przebiegają drogi wewnętrzne /niepubliczne/, gminne / publiczne/, powiatowe oraz wojewódzkie. Droga wojewódzka nr 768 przebiega ulicami Witosa, Rep. Partyzantów, Gen. Andersa Pl. M.C-Skłódowskiej, Reja i 1-go Maja, a droga wojewódzka nr 783 – Ppor. Sokoła. Trasy tych dróg pokrywają się z podstawowymi relacjami ruchu wewnątrzmijskiego, co utrudnia, z uwagi na szerokość tych ulic sprawne i bezpieczne ich funkcjonowanie. Trasa drogi nr 768 wyznaczona została ulicami o najlepszych parametrach kosztem jej płynności.

Wykaz dróg publicznych – gminnych na terenie miasta Skalbmierz:

Nazwa	Długość [km]
Gen. W. Andersa	0,223
Kępa	0,276
Św. Jana Pawła	0,091
Mickiewicza	0,184
Partyzantów	0,185
5-go Sierpnia	0,747
Puławskiego	0,229
Republiki Partyzanckiej	0,239; 0,311
Szkolna	0,146
Plac M. Curie-Skłódowskiej	0,307
T. Kościuszki	0,242
Kopernika	0,442
SUMA	3,622

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.

Obszar gminy Skalbmierz jest zwodociągowany w 88% (z sieci wodociągowej na terenie miasta Skalbmierz korzysta 93,2% mieszkańców, natomiast na obszarach wiejskich – 87,6%). Liczba osób korzystająca z sieci wodociągowej w gminie Skalbmierz na koniec roku 2011 wynosiła 6 066. Natomiast średnie zużycie wody na jednego mieszkańca na koniec roku 2011 wyniosło 20,2 m³/m/rok (przy 18,7 m³/m/rok w 2010 roku). Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosi 139,9 km. Natomiast sieci magistralnej dodatkowe 19,5 km. Daje to w sumie długość 159,4 km. Siecią objęte są wszystkie miejscowości w gminie Skalbmierz. Na przestrzeni ostatnich 5 lat długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej pozostała niezmienna. Można natomiast zauważyć wzrost liczby przyłączeń do budynków. Zaopatrzenie gminy w wodę pitną pochodzi z dwóch ujęć: Rosiejów oraz Płużki (gmina Słaboszów). Maksymalna wydajność ujęcia Rosiejów wynosi 450 m³/d, natomiast dla ujęcia Płużki jest to 9 600 m³/d. Z ujęcia w Rosiejowie korzystają mieszkańcy sołectw: Rosiejów, Szarbia, Tempoczków-Kolonia oraz Podgaje. Mieszkańcy pozostałych sołectw oraz miasta Skalbmierz korzystają z ujęcia w Płużkach. Ogólna wielkość ujmowanej i uzdatnianej wody ze studni w Rosiejowie na koniec 2011 r. wyniosła 41 591 m³. Ze studni w Płużkach

pozyskano natomiast ogółem 785 830 m³ wody. Straty wody w sieci na koniec 2011 roku wyniosły 32,8%, co jest wynikiem znacznie lepszym niż w 2009r., kiedy to sięgały 45,6%.

Obecnie miasto Skalbmierz jest w pełni skanalizowane. Istnieją jednak plany budowy sieci kanalizacyjnej na terenie wszystkich sołectw gminy. Na terenach, które nie zostaną objęte zbiorczym systemem kanalizacyjnym planuje się wybudowanie przydomowych oczyszczalni ścieków. Dostęp do sieci kanalizacyjnej posiada obecnie 15,4% społeczności gminy (58,4% mieszkańców miasta oraz 5,1% mieszkańców wsi). Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 28,9 km, korzystało z niej na koniec 2011 r. ok. 1 103 osób. W 2011 r. ścieki w ilości 84 323 m³ odprowadzono kolektorem sanitarnym na oczyszczalnię ścieków w Kazimierzy Wielkiej. Obszary peryferyjne miasta wymagają modernizacji i rozbudowy sieci, brak jest też zorganizowanego systemu odprowadzenia ścieków na większości obszarów wiejskich gminy. Gmina Skalbmierz posiada kolektor sanitarny z punktem zlewnym w Skalbmierzu, tłoczącym ścieki do oczyszczalni biologiczno – mechanicznej z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu w Kazimierzy Wielkiej. Ustawa Prawo wodne (uwzględniając wymagania zawarte w dyrektywie 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych), nałożyła na aglomeracje o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2000 RLM obowiązek wyposażenia ich w sieci kanalizacyjne dla ścieków komunalnych zakończone oczyszczalniami ścieków. Oczyszczalnia ścieków w Kazimierzy Wielkiej ma przepustowość 230 m³/h tj. 2300 m³/dobę. W roku 2011 w oczyszczalni ścieków w Kazimierzy Wielkiej wytworzono 134 Mg suchej masy osadów ściekowych.

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Skalbmierz funkcjonuje jedno składowisko odpadów komunalnych, zlokalizowane w Sielcu Biskupim, które zostało uruchomione w 1986 r. Powierzchnia składowiska wynosi 2,52 ha, a możliwa do wykorzystania pojemność to 225 000 m³. Składowisko śmieci w najbliższym czasie będzie jednak likwidowane. Już teraz znaczna liczba gminnych odpadów trafia na wysypisko śmieci do Promnika. Docelowo wszystkie śmieci niesegregowane z terenu gminy trafiać będą na wysypisko w gminie Włoszczowa. Funkcjonuje tu zorganizowany odbiór nieczystości stałych – kontenerowy i workowy system selektywnej zbiórki odpadów, który po koniecznych zmianach zgodnie z nowymi uwarunkowaniami prawnymi będzie udoskonalany.

System gospodarki odpadami w granicach Zmiany Nr 1 „Studium” należy prowadzić zgodnie z założeniami Uchwały Nr XXV/357/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27.07.2016 r. w sprawie wykonania "Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego" 2016-2022.

III. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

1) CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA

A. Położenie terenu

Pod względem podziału administracyjnego gmina Skalbmierz położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie kazimierskim, na pograniczu z województwem małopolskim. Siedzibą gminy jest miasto Skalbmierz. Przez teren gminy przepływa rzeka Nidzica. Gmina graniczy z gminami: Kazimierza Wielka i Czarnocin (powiat kazimierski), Działoszyce (powiat pińczowski), Pałacznica (powiat proszowicki) oraz Raclawice (powiat miechowski). Teren gminy ma charakter wyżynny i obejmuje szereg płaskich wzgórz oraz kopulastych wzniesień o średnim nachyleniu od 8% do 12%.

Powierzchnia gminy wynosi 8 594 ha (0,73% ogólnej powierzchni województwa świętokrzyskiego i 20,3% powierzchni powiatu kazimierskiego). Spośród wszystkich gmin miejsko-wiejskich w województwie świętokrzyskim gmina Skalbmierz, pod względem wielkości, plasuje się na 21 miejscu (na 26 gmin). W powiecie kazimierskim Skalbmierz jest drugą co do wielkości gminą (największą powierzchnię zajmuje gmina Kazimierza Wielka). W skład gminy wchodzi 23 sołectwa: Baranów, Bełzów, Bolowiec, Boszczynek, Drożejowice, Grodzonowice, Kobylniki, Kózki, Krępice, Małoszów, Podgaje, Przybenice, Rosiejów, Sielec Biskupi, Sielec Kolonia, Sietejów, Szarbia Zwierzyniecka, Szczekarzów, Tempoczków Kolonia, Tempoczków Rędziny, Topola, Zakrzów, Zakrzówek oraz miasto Skalbmierz.

Gmina ma charakter typowo rolniczy, ze względu na korzystne warunki glebowe i nie posiada większego przemysłu. Miasto Skalbmierz pełni funkcje administracyjno-usługowe dla całego rolniczego terenu gminy. Początki miasta sięgają wczesnego średniowiecza, kiedy stanowiło ono osadę targową. W mieście wskaźnik zaludnienia kształtuje się na poziomie 184 osoby/km², a na terenach wiejskich – 79 osób/km² (2010r.).

B. Położenie fizyczno-geograficzne, geomorfologia i rzeźba terenu

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego [2002], gmina Skalbmierz położona jest w obrębie mezoregionu Płaskowyż Proszowicki, wchodzącego w skład makroregionu Niecka Nidziańska. Obszar gminy ma charakter wyżynny i obejmuje szereg kopulastych, szerokich garbów i wzgórz, przeciętych dolinami rzecznyymi. Ich średnie nachylenie wynosi 8-12%. Wierzchowinowe partie płaskowyżu osiągają wysokość rzędu 320 m n.p.m. (najwyższy punkt w gminie koło Rosiejowa). Deniwelacje na terenie gminy osiągają 128,5 m. Wysokości hipsometryczne maleją w kierunku południowo-wschodnim.

Płaskowyż Proszowicki charakteryzuje się występowaniem zwartego płaszcza morskich osadów mioceńskich, zalegających na obniżającej się ku południowemu-wschodowi powierzchni warstw kredowych. Na ukształtowanie rzeźby terenu gminy Skalbmierz miało wpływ osadzenie się w późnym plejstocenie lessów, które obecnie tworzą zwartą pokrywę o zmiennej miąższości, na których wykształciły się urodzajne gleby czarnoziemne. Obszar gminy porożciniany jest płaskodennymi dolinami rzek, z których największe to Nidzica i Małoszówka. Występują tu także doliny suche, miejscami przyjmujące charakter wąwozów i parowów o zboczach stromych i urwistych.

Obszar gminy Skalbmierz, pod względem geologicznym, położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej. Wgłębna budowa Niecki Nidziańskiej charakteryzuje się strukturami blokowo-fałdowymi, odzwierciedlającymi się w utworach górnej kredy gęstą siecią dyslokacji.

Zalegające utwory trzeciorzędowe (miocenijskie) związane są z transgresją morza. Główną rolę w budowie geologicznej terenu gminy odgrywają utwory górnej kredy, trzeciorzędu i czwartorzędu.

Kreda górna – osady wykształcone w postaci margli, margli ilastych, wapieni i opok, występują one w zachodniej części gminy bezpośrednio na powierzchni (Małoszów) lub pod niewielkim nakładem lessów.

Trzeciorzęd – reprezentowany przez osady miocenijskie, w których wyróżnia się: wapienie litotamniowe, piaski, margle określane jako poziom podgipsowy, nie występują na powierzchni terenu; poziom gipsowy wykształcony w postaci gipsów, anhydrytów i iłów marglistych, wchodnie poziomu gipsowego występują w okolicy Podgajów, Bolowic, Młoszowa i Sielca Biskupiego oraz ility krakowieckie (poziom nadgipsowy), powierzchniowe wchodnie iłów występują w rejonie wchodni gipsów lub pod nakładem Lendów o miąższości kilku do kilkunastu metrów, praktycznie na całym terenie gminy.

Czwartorzęd – reprezentowany przez osady plejstocenijskie i holocenijskie, zalegają na obszarze prawie całej gminy. Plejstocen reprezentują osady lodowcowe (gliny zwałowe) występujące w okolicy Sietejowa i osady eoliczne (lessy) – najbardziej rozpowszechnione na terenie gminy (90% gminy). Holocen reprezentowany jest przez utwory aluwialno-deluwialne wykształcone w postaci namulów i piasków. Występują głównie w dolinach rzecznych.

Zalegające na terenie gminy Skalbmierz utwory geologiczne tylko częściowo były wykorzystywane gospodarczo. Największą wartość mają tu gipsy i ility krakowieckie. Gipsy nie są eksploatowane ze względu na zalegającą na nich miąższą warstwę lessową i nie stanowią przedmiotu badań geologicznych. Prowadzona eksploatacja w Sielcu Biskupim została zaniechana w 1958r., a wyrobisko zostało wykorzystane pod wysypisko śmieci. Na terenie miasta i gminy Skalbmierz zlokalizowane są dwa udokumentowane złoża ility krakowieckich, które stanowiły bazę surowcową (ceramika budowlana) dla cegielni w Szarpii i Topoli. Obecnie eksploatacja z obu złóż jest zaniechana (stan na koniec 2012 r.).

C. Gleby

Właściwości gleb jako jednego z podstawowych elementów środowiska przyrodniczego decydują przed wszystkim o przydatności rolniczej. Wśród czynników antropogenicznych istotny wpływ na zanieczyszczenia gleb mają emisje gazowe i pyłowe ze źródeł energetycznych, przemysłowych i motoryzacyjnych oraz zbyt intensywna gospodarka rolna. Na terenie miasta i gminy Skalbmierz gleby wykształcone zostały z lessów, a także z utworów zwałowych i wodnolodowcowych. Z lessów wykształciły się głównie czarnoziemny i gleby brunatne, a z utworów zwałowych i wodnolodowcowych czarne ziemie i gleby brunatne wylugowane. Ponadto w dolinie rzeki Nidzicy na współczesnym tarasie rzeczonym występują młodsze utwory holocenijskie w postaci osadów aluwialnych (mady pochodzenia lessowego). Są to gleby o wysokiej wartości produkcyjnej. Na terenie całej gminy Skalbmierz dominują następujące typy gleb: gleby czarnoziemny; gleby brunatne; czarne ziemie; gleby brunatne wylugowane, mady.

Pod względem przydatności rolniczej gruntów ornych w gminie Skalbmierz występują:

- pszenno bardzo dobry (I i II, IIIa) i pszenno dobry (IIIa i III klasa bonitacyjna) - obejmujące gleby i w wysokich właściwościach: czarnoziemny i gleby brunatne, wytworzone na lessach podlegające najściślejszej i ściślejszej ochronie przed przeznaczeniem na cele nierolnicze, posiadające najwyższe i wysokie preferencje dla produkcji ekologicznej,
- pszenno wadliwy (IV klasa bonitacyjna) - obejmujący gleby lessowe i brunatne wylugowane i zakwaszone, ze wskazaniem pod zalesienie lub zadrzewienie,

- żytmi bardzo dobry i dobry (klasa IIIb, IVa i IVb) - gleby o wysokiej wartości przyrodniczej i gospodarczej, pod uprawę żyta,
- żytmi słaby i bardzo słaby (V i VI klasa) - gleby piaszczyste, słabo żyzne, nie podlegające ochronie prawnej przed zagospodarowaniem na cele nierolnicze, predysponowane pod zalesienia,
- zbożowo-pastewne mocne i słabe (klasy IVa, IVb oraz V), charakteryzujące się niską wartością ekologiczną i gospodarczą z uwagi na łatwość przesuszania,
- kompleksy użytków zielonych, zlokalizowane głównie w dolinach rzek Nidzicy i Małoszówki oraz wąwozach lessowych; kompleksy te winy być chronione ze względu na ważną rolę w retencjonowaniu wód.

Większość gleb na terenie gminy posiada najwyższą przydatność rolniczą i zalicza się do tzw. „nienaruszalnych zasobów dla potomności”. Wymagają zatem wzmożonej ochrony zarówno przed degradacją, jak i nadmiernym, nieuzasadnionym ubytkiem na cele nierolnicze.

Głównym zagrożeniem gleb na terenie gminy jest erozja wodna. Na terenie gminy około 24% gruntów rolnych znajduje się w przedziale spadku terenu rzędu 6-10° (erozja intensywna, silna i bardzo silna), a 12% w przedziale spadku 10-15°. Znaczny areał gleb lessowych, wykorzystywanych pod intensywne uprawy polowe zagrożony jest również erozją wietrzną. Erozji tej sprzyja lokalny niedobór lasów, nadmierne uproszczenie agrocenoz, brak zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, spełniających rolę wiatrochronną oraz często występujące przesuszenia.

D. Flora i fauna

Gmina Skalbmierz leży w obrębie jednego z najintensywniej zagospodarowanych regionów Polski, przede wszystkim na skutek wielkoobszarowej produkcji rolniczej, rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej oraz urbanizacji, co spowodowało utratę znacznej części różnorodności biologicznej w ciągu ostatnich 100 – 200 lat.

Szata roślinna gminy wykazuje znaczną synantropizację. Praktycznie na terenie całej gminy występują zbiorowiska nieleśne, przede wszystkim segetalne – 7 143 ha (ok. 83,1%), w zdecydowanej większości związane z gruntami ornymi (ok. 86,6% pow. użytków rolnych). Jest to jeden z najwyższych wskaźników spośród wszystkich gmin miejsko-wiejskich województwa świętokrzyskiego. Zbiorowiska łąk i pastwisk pokrywają stosunkowo niewielkie powierzchnie – zajmują ok. 13,4% powierzchni gminy. Największe kompleksy zbiorowisk półnaturalnych - łąk i pastwisk występują w dolinie Nidzicy i Małoszówki.

Praktycznie cały obszar gminy, w zależności od warunków glebowych i wodnych, powinny porastać różnego rodzaju zbiorowiska leśne. W związku ze stosunkowo dobrą zasobnością gleb powinny dominować tu żyzne lasy liściaste. W dolinie Nidzicy są to **łęgi jesionowo-olszowe** *Circaeo-Alnetum*, a przy mniejszych ciekach łęgi jesionowo-wiązowe *Filario-Ulmetum*. Na pozostałym obszarze gminy powinny dominować **subkontynentalne grądy** *Tilio-Carpinetum*. Lokalnie mogłyby także występować murawy kserotermiczne z rzędu *Festucetalia valesiaca*. Obecny charakter roślinności to efekt przekształceń środowiska przez gospodarkę człowieka. Większość lasów została zastąpiona przez użytki rolne i tereny zabudowane ze specyficzną roślinnością synantropijną i obcego pochodzenia, a tereny podmokłe w większości odwodniono. W krajobrazie gminy dominują pola uprawne. Lasy zajmują powierzchnię zaledwie 43,69 ha, co stanowi ok. 0,5% powierzchni ogólnej gminy. Niewielkie rozproszone kompleksy leśne porastają nieprzydatne rolniczo stoki, wąwozy, wierzchowiny wzniesień lessowych, spełniając głównie rolę ochronną.

Stan środowiska przyrodniczego gminy Skalbmierz nie został do tej pory szczegółowo rozpoznany. Dla terenu gminy nie przeprowadzono inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej, a Opracowanie ekofizjograficzne do Studium zagospodarowania przestrzennego gminy [1997r.] jest w tym względzie niewystarczające.

W gminie Skalbmierz największy wpływ na szatę roślinną wywarła pokrywa lessowa oraz wychodzące spod niej na powierzchnię na zboczach wzgórz wapienie i opoki. Na takim podłożu wykształciły się żyzne gleby – czarnoziemy i gleby brunatne. Przy tak dużych zasobach gleb wysokiej jakości, rozwinęło się tu intensywne rolnictwo, a obszar gminy Skalbmierz został praktycznie w całości odlesiony. Lasy zajmują jedynie ok. 0,5% powierzchni gminy (43,7 ha), co jest wskaźnikiem zdecydowanie niższym niż średnia wojewódzka (27,5%), ale zbliżonym do średniej powiatowej (2,8%). [2011 r. za BDR].

Tabela 1. Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Skalbmierz na tle powiatu i województwa

Gmina	Powierzchnia gruntów leśnych	Lesistość [%]
	ogółem [ha]	
Skalbmierz	43,7	0,5
w tym miasto	2	
Powiat kazimierski	1 157,0	2,8
Województwo świętokrzyskie	327 769,4	27,5

Zródło: BDR 2011, Urząd gminy Skalbmierz 2012

Kompleksy leśne są niewielkie i rozproszone, porastają nieprzydatne rolniczo stoki, wąwozy, wierzchowiny wzniesień lessowych, podmokłe obniżenia terenu. Rola gospodarcza tych lasów jest marginalna, spełniają one przede wszystkim rolę glebochronną i wodochronną. Według regionalizacji przyrodniczo – leśnej Trampiera, lasy w gminie położone są w całości w krainie Wyżyna Małopolska, w Dzielnicy Wyżyna Miechowska. Większość lasów jest własnością prywatną (ok. 75%), częścią nich i lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa zarządzają Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Pińczów. Dominującymi siedliskami w gminie są siedliska lasowe. Dominuje tu las świeży, natomiast w pobliżu cieków wodnych i w bezodpływowych zagłębieniach terenu spotyka się las wilgotny. Dominującymi gatunkami są: buk, dąb, grab, brzoza, olsza, topola.

Wśród ekosystemów nieleśnych największy obszar zajmują tereny najbardziej przekształcone przez człowieka – tereny upraw rolnych. W związku, z czym bogato reprezentowana jest grupa zbiorowisk chwastów pól uprawnych, okrajków, terenów wydeptywanych i ruderalnych. Wśród dobrze wykształconych agrofitecnoz występują rzadkie zbiorowiska m.in. wyki czteronasiennej oraz włośnicy polnego i czechrzyca grzebieniowej oraz zagrożone wyginięciem chwasty reprezentujące południowy i południowo-wschodni element geograficzny flory tj.: miłek letni, rolnica polna, jaskier polny, czechrzycę grzebieniowa i włośnica polna [Opracowanie ekofizjograficzne ..., 1997].

Grupa zbiorowisk roślinnych o charakterze antropogenicznym z klas *Artemisietea vulgaris* jest również na tym terenie bogato reprezentowana. Zbiorowiska te związane są z terenami zmienionymi przez człowieka – drogami polnymi i ich okrajkami, śmietniskami, okrajkami i miejscami wydeptywanymi. Są to zbiorowiska o małych walorach przyrodniczych.

Zbiorowiska wodne w zależności od warunków siedliskowych przedstawiają różne postacie organizacji - od dobrze wykształconych fitocenz, skupiających większość gatunków charakterystycznych, do agregacji jednogatunkowych, trudnych do identyfikacji. Nidzica, Małoszówka, nieliczne zbiorniki wodne oraz strumienie i rowy melioracyjne stanowią dogodne siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych, które reprezentowane są na terenie gminy Skalbmierz przez nieliczne fitocenozy z klasy *Lemnetea* i *Potamogetonetea*.

W dolinie Nidzicy i Małoszówki oraz innych większych strumieni, na terenach nie zalesionych i nie zajętych pod uprawę roli występują także różnego rodzaju zbiorowiska szuwarowe oraz wilgotnych łąk i turzycowisk. Seminaturalne i antropogeniczne zbiorowiska żyznych łąk kośnych z klasy *Molinio-Arrhenatheretea* na obszarze gminy Skalbmierz są spotykane dosyć rzadko. Najczęściej są fragmentarycznie wykształcone i zubożałe pod względem florystycznym. Intensyfikacja rolnictwa spowodowała zmiany w składzie i strukturze tych zespołów, dlatego też są najczęściej dosyć ubogie w gatunki i zajmują małe powierzchnie. Większość zbiorowisk łąkowych, zwłaszcza wrażliwych na zmiany wilgotnościowe, należy na tym terenie do potencjalnie zagrożonych. Zaprzestanie wykaszania oraz melioracja jest przyczyną zarastania wielu łąk, a zmiana sposobu ich użytkowania powoduje przekształcanie użytków zielonych na grunty orne.

Charakterystycznym elementem szaty roślinnej gminy są murawy kserotermiczne i wielogatunkowe zarośla krzewów. Murawy kserotermiczne wykształciły się na ciepłych, południowych zboczach, o znacznym nachyleniu, nie wykorzystywanych rolniczo. Są to barwne i bogate florystycznie zbiorowiska, z wieloma rzadkimi roślinami, o charakterze stepu łąkowego, należące do zespołów: omanu wąskolistnego *Inuletum ensifolie*, miłka wiosennego i kłosownicy pierzastej *Adonido-Brachypodietum*. Na obrzeżach muraw, na zboczach wąwozów lessowych czy zarastających murawach rozwijają się wielogatunkowe zarośla krzewiaste z udziałem leszczyny lub dominującą tarniną. Występują tu także takie gatunki krzewów jak: dereń świdwa, kruszyna pospolita, głogi, szakłak, a także wykształciły się ciepłolubne zarośla z kolcowojem szkarłatnym. Murawy i zarośla stanowią bardzo ważny element biocenotyczny i ekologiczny w otwartym krajobrazie rolniczym stanowiąc ostoję dla zwierząt i pełniąc funkcję glebochronną.

Obszar gminy Skalbmierz charakteryzuje się znacznym przekształceniem ekosystemów, w związku z prowadzoną intensywną gospodarką rolną. Większe zróżnicowanie siedlisk i co za tym idzie większe zróżnicowanie gatunkowe zwierząt, występuje w dolinie Nidzicy i dolinkach mniejszych cieków oraz na terenach zalesionych i zakrzaczonych. Jednak na większości obszaru, gdzie zdecydowanie dominują grunty orne występują głównie gatunki pospolite, związane z ekosystemami rolniczymi oraz z siedliskami ludzkimi. Znacząco pozytywną rolę w występowaniu i składzie fauny odgrywają zadrzewienia śródpolne, kompleksy leśne, wszystkie zbiorniki wodne i większe powierzchnie łąk.

Pomimo znaczącego przekształcenia terenów świat roślin i zwierząt gminy Skalbmierz jest zróżnicowany i można tu wyróżnić obszary o większej bioróżnorodności niż na gruntach ornym. Obecne są tutaj różnorodne siedliska oraz zespoły faunistyczne zasiedlające skrajnie odmienne ekosystemy, jak np. ekosystemy leśne, łąkowe, murawowe, wodne, szuwarowe, agrocenozy i urbicenozy. Walory faunistyczne i florystyczne gminy koncentrują się w określonych miejscach. Obszary takie, na których dochodzi do nagromadzenia walorów przyrodniczych w postaci: stanowisk rzadkich, zagrożonych, chronionych gatunków zwierząt i roślin lub zbliżonych do naturalnych zespołów nazywamy ostojami. Obszarami o wyższej bioróżnorodności są przede wszystkim doliny cieków wodnych, gdzie występuje mozaika pól, łąk, w tym wilgotnych i bagiennych, zadrzewień, lasy oraz murawy i zarośla kserotermiczna na stromych zboczach stoków. Funkcje ostoi, a zarazem korytarzy ekologicznych, generalnie pełnią tereny w dolinie Nidzicy i doliny pozostałych cieków. Lokalnymi ostojami są także większe zadrzewienia i lasy liściaste, zarośla i murawy.

Na badanym terenie nie stwierdzono występowania siedlisk podlegających ochronie w Polsce zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako

obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2013 r. Nr. poz. 1302); siedlisk chronionych w ramach I Dyrektywy Siedliskowej z 1992 roku.

E. Klimat, powietrze atmosferyczne

Gmina Skalbierz charakteryzuje się łagodnym klimatem, bez gwałtownych skoków oraz zmian termicznych. Miejskowy mikroklimat sprawia, że okres wegetacji roślin trwa średnio 188 dni i jest jednym z najdłuższych w Polsce. Średnia temperatura roczna powietrza systematycznie wzrasta w ciągu ostatnich lat, obecnie wynosi ok. 8,5-9°C, w miesiącach letnich + 18°C, w zimowych – 4°C. W ciągu ostatnich 30 lat daje się zauważyć wzrost średniej temperatury o ok. 1,2-1,5°C. Dni mroźnych ($t < -10^{\circ}\text{C}$) jest 30-40 w roku, dni gorących ($t \geq +25^{\circ}\text{C}$) również 30-40 w roku. Przeciętnie w roku odnotowuje się od 600 do 700 mm opadów. Maksimum opadów występuje w lecie (czerwiec, lipiec) a minimum w zimie (luty, marzec). Gmina Skalbierz, według normy PN-EN 12831, znajduje się w trzeciej strefie klimatycznej.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach co roku przeprowadza ocenę jakości powietrza na terenie województwa świętokrzyskiego, w oparciu o art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza. Uwzględniono również „Założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy – prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw”, stanowiącej transpozycję dyrektywy 2008/50/WE, przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 16 listopada 2010 r.

Gmina Skalbierz położona jest z dala od głównych regionalnych centrów przemysłowych oraz dużych aglomeracji miejskich (ok. 50 km), i pozbawiona jest przemysłu wprowadzającego znaczne ilości zanieczyszczeń do środowiska naturalnego, co niewątpliwie sprzyja niskiemu skażeniu powietrza. Pod względem wielkości emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych na terenie poszczególnych powiatów województwa świętokrzyskiego, powiat kazimierski zajmuje ostatnie miejsce. Ponadto na przestrzeni ostatnich lat, na terenie powiatu kazimierskiego, zaobserwowano znaczny spadek emisji zanieczyszczeń przemysłowych zarówno pyłowych, jak i gazowych.

F. Wody powierzchniowe i podziemne

Zasoby wód podziemnych są nierównomiernie rozmieszczone w przestrzeni województwa świętokrzyskiego. Do wód podziemnych zalicza się wody występujące pod powierzchnią ziemi w wolnych przestrzeniach skał skorupy ziemskiej. Gromadząc się w poszczególnych utworach wodonośnych tworzą poszczególne poziomy wód.

Gmina Skalbierz w przeważającej części położona jest w obszarze niewodonośnym, deficytowym w wodę. Generalnie wody podziemne występują tu w utworach czwartorzędu, trzeciorzędu i kredy, w dwóch strefach:

- **wody gruntowe związane z utworami czwartorzędownymi w obrębie den dolin**, gdzie występuje zbiornik wód gruntowych, zasilany wodami powierzchniowymi spływającymi z obszarów wysoczyzn, kolektorem tych wód są utwory piaszczyste dolin rzecznych, a zwierciadło wody jest swobodne i występuje na głębokości 0-2 m p.p.t. w obrębie tarasu zalewowego;

- **wody podziemne występujące na obszarach wyżynnych**, gdzie wody gruntowe występują w przepuszczalnych utworach czwartorzędowych podścielanych osadami starszymi lub w obrębie skał starszego podłoża. W strefie tej wyróżniamy trzy zasadnicze poziomy:

- wglębne wody czwartorzędowe – głębokość ponad 2,0 m p.p.t, występują w lessach i glinach zwałowych lub podścielających je utworach piaszczysto-żwirowych oraz na zwietrzelinie kredy lub trzeciorzędu. Głębokości zwierciadła wody oraz wydajność uzależniona jest od morfologii terenu, charakteru utworów, od intensywności i długotrwałości opadów atmosferycznych. W czasie pór suchych następuje zanik wody w studniach kopalnych,
- wglębne wody trzeciorzędowe – występują w przewarstwieniach piaskowcowo-marglistych i poziomie gipsowym, zalegających w obrębie utworów ilastych, nieciągłą warstwą na różnych głębokościach poniżej terenu. Są to poziomy mało rozprzestrzenione i mało zasobne,
- wglębne wody kredowe występują w kompleksach węglanowych skał górnokredowych. Na wysoczyźnie jest to na głębokości 20-40 m ppt, a w rejonie dolin na głębokości ok. 4 m ppt. Są to wody szczelinowo-porowe dość często o zwierciadle napiętym. Wodonośność tego poziomu jest zróżnicowana, co zależy od udziału porowatych i szczelinowatych skał węglanowych. Zasilanie poziomu odbywa się głównie drogą bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych na wychodniach i podczwartorzędowych wychodniach utworów kredy, poza obszarem występowania morskich osadów miocenu. Szczelinowo-porowe utwory kredy na obszarze południowo-wschodniej części Niecki Miechowskiej określone są, jako jeden z głównych zbiorników wód podziemnych Polski – GZWP nr 409 (Niecka Miechowska – SE).

Zachodni rejon gminy Skalbmierz położony jest przy południowo-wschodniej granicy GZWP 409, gdzie zbiornik jest bardzo podatny na zanieczyszczenia antropogeniczne i kwalifikuje się do najwyższej (ONO) i wysokiej (OWO) ochrony wód podziemnych. GZWP Niecka Miechowska (SE) jest uznawany za zbiornik o zmiennej wydajności i posiadający wodę stosunkowo dobrej jakości.

Gmina Skalbmierz leży w lewostronnym dorzeczu rzeki Wisły i należy do zlewni rzeki Nidzicy. Nidzica przecina terytorium gminy, wpływając na jej teren w okolicy miejscowości Podgaje i omijając centrum Skalbmierza od strony północnej wypływa na południowy-zachód od Topoli. Najważniejszym dopływem Nidzicy jest rzeka Małoszówka odwadniająca południową część gminy i wpadająca do Nidzicy w Kazimierzy Wielkiej. Drugim co do wielkości ciekim powierzchniowym jest rzeka Szarbiówka odwadniająca północno - zachodnią część gminy. Część północna gminy odwadniana jest przez bezimienne cieki uchodzące do Nidzicy. Nidzica stanowi lewostronny dopływ Wisły i uchodzi do niej w 154,3 km biegu. Całkowita długość rzeki wynosi 62,9 km (w granicach województwa 35,2 km), a powierzchnia zlewni 708,4 km². Uzupełnieniem systemu hydrograficznego gminy są niewielkie cieki. Na terenie gminy brak jest naturalnych zbiorników wodnych. Występują tu jedynie małe stawy, w tym stawy rybne w miejscowości Rosiejów i Małoszów oraz rowy melioracyjne. Na terenie gminy znajduje się także zbiornik retencyjno-rekreacyjny "Skalbmierz". Zbiornik Skalbmierz powstał w 2005 r. z inicjatywy samorządu, położony jest na terasie rzecznej nazywanej Błoniami, w widłach rzeki Nidzicy i Szarbiówki. Pełni rolę zbiornika retencyjno-rekreacyjnego. Zasilany jest wodą pierwszej klasy czystości z rzeki Szarbiówki, a awaryjnie może być zasilany z rzeki Nidzicy. Powierzchnia lustra wody wynosi 8,38 ha.

Tabela 8. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych w gminie Skalbmierz i ich stan

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Derogacje
Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP				
PLRW200072139816	Nidzica do Nidki	silnie zmieniona część wód	zły	niezagrożona	-
PLRW200062139849	Szarbiówka	naturalna część wód	zły	niezagrożona	-
PLRW200062139869	Małoszówka z dopływami	naturalna część wód	zły	niezagrożona	-

Zródło: Plan gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły, Warszawa 2011

G. Dziedzictwo i zasoby kulturowe

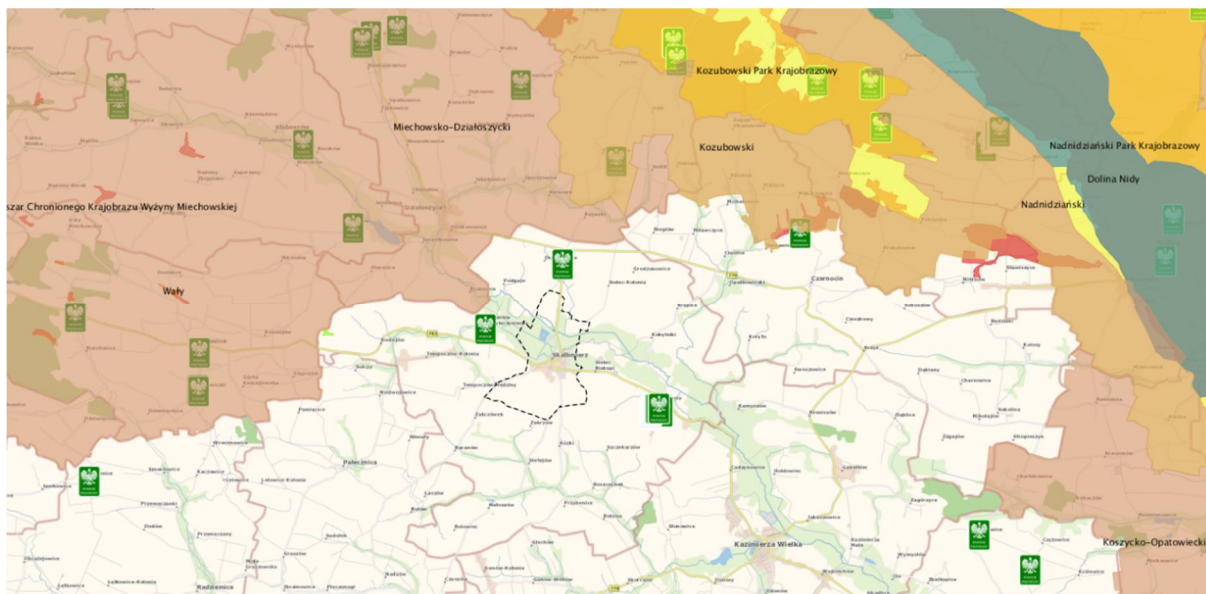
Gmina należy do grupy gmin o niskim nasyceniu zabytkami w stosunku do otoczenia. Zabytki nieruchome, objęte ewidencją konserwatorską, występują prawie we wszystkich sołectwach gminy. W granicach obszaru objętego Zmianą nr 1 występują zabytki objęte ochroną na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U z 2020 r., poz. 282 ze zm.). Szczególnie godny uwagi jest zabytkowy układ przestrzenny z unikalnym ćwierćkolistym placem, który kiedyś stanowił plac targowy, a obecnie został zmieniony w zieleniec. Pod ścisłą ochroną konserwatorską znajduje się tu zespół cmentarza parafialnego, zespół kościoła kolegiackiego z dzwonnica, bramą, cmentarzem, kościołem i ogrodzeniem oraz park, 11 domów, układ urbanistyczny i budynek banku. Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie ww. obiektów podlega uzgodnieniu ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na etapie planowania, projektowania i wykonawstwa i jest podporządkowana wytycznym ŚWKZ. Na terenie stanowisk archeologicznych obowiązuje zakaz dewastacji terenu poprzez wybiórkę piasku i analogiczne formy zmiany ukształtowania terenu. Ponieważ ingerencja w struktury i nawarstwienia archeologiczne powoduje ich nieodwracalne zniszczenia, istnieje konieczność objęcia ewentualnych prac ziemnych niezbędnych do przeprowadzenia na obszarze strefy badaniami archeologicznymi, w myśl art. 31 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U z 2020 r., poz. 282 ze zm.). Istnieje obowiązek powiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Burmistrza Miasta i Gminy Skalbmierz o znalezieniu przedmiotu, który posiada cechy zabytku oraz zabezpieczenia takiego znaleziska i natychmiastowego wstrzymania dalszych prac, mogących je uszkodzić lub zniszczyć.

2) POŁOŻENIE TERENU W STOSUNKU DO OBSZARÓW I OBIEKTÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie miasta Skalbmierz brak obszarów o znaczących walorach przyrodniczych objętych ochroną prawną w ramach systemu obszarów chronionych, w tym Natury 2000. Gmina jedynie graniczy w części północnej z Miechowsko-Działoszyckim Obszarem Chronionego Krajobrazu, który chroni kompleksy leśne w postaci zbiorowisk grądowych i świetlistej dąbrowy oraz pagórki kredowe i wąwozy lessowe, na których rozwinęły się murawy kserotermiczne z rzadkimi roślinami.

A. Obszary Chronionego Krajobrazu

Obszar objęty zmianą Nr 1 „Studium” nie występuje w zasięgu form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 55 ze zm.).

Rysunek 1. Położenie miasta Skalmierz na tle obszarów chronionego krajobrazu (linii przerywaną koloru czarnego oznaczono zasięg zmiany Nr 1 „Studium”)

Przeprowadzone analizy wykazały, że wprowadzone kierunki zagospodarowania przestrzennego i przeznaczenie określone dla obszaru objętego zmianą Nr 1 „Studium” nie będą znacząco wpływać na ochronę przyrody obszarów chronionego krajobrazu znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie miasta Skalmierz.

B. Obszary Natura 2000

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne oraz zagrożone wyginięciem w skali całej Europy. Cel ten ma być realizowany poprzez wyznaczenie i objęcie ochroną obszarów, na których te gatunki i siedliska występują. Działania w zakresie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej flory i fauny mają służyć zachowaniu lub odtworzeniu różnorodności biologicznej Europy, co jest jednym z priorytetów działalności Unii Europejskiej. Dodatkowo państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania w razie potrzeby starań w celu zachowania ekologicznej spójności sieci Natura 2000, w celu utrzymania migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej gatunków. Ogólnoeuropejski program Natura 2000 stanowi wspólną sieć obszarów objętych ochroną przyrody. Podstawą ją dwie unijne dyrektywy:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r., w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (79/409/EWG Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r., ustanawiająca szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego), zwana Dyrektywą Ptasią;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r., w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zwana Dyrektywą Siedliskową, na mocy której tworzone są Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk.

Wspólne działanie na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy w oparciu o jednolite prawo, ma na celu optymalizację kosztów i spotęgowanie korzystnych dla środowiska efektów. Działania ochronne winny zachowywać zasoby przyrody w stanie należytym. Priorytetem na obszarach objętych siecią Natura 2000 winno być zachowanie równowagi między ochroną przyrody a gospodarką.

Teren objęty zmianą Nr 1 „Studium” położony jest poza obszarami Natura 2000. Najbliższy obszar Natura 2000 – Ostoja Kozubowska PLH260029, znajduje się ok. 8000,0 m (8,0 km) na północny wschód od obszaru objętego zmianą Nr 1 „Studium”.

C. Parki Krajobrazowe

Obszar objęty zmianą Nr 1 Studium nie znajduje się w zasięgu form ochrony przyrody o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 55 ze zm.).

D. Parki Narodowe

Obszar objęty zmianą Studium nie znajduje się w zasięgu form ochrony przyrody o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 55 ze zm.).

E. Korytarze ekologiczne

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który pozwala na migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Jest on ważnym elementem sieci Natura 2000, gdyż umożliwia przemieszczanie się organizmów między siedliskami. Na skutek działalności człowieka dawniej bardzo rozległe siedliska zwierząt i roślin zostały rozdrobione i często izolowane. Z tego względu w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju gatunku oraz umożliwienia mu zdobycia pożywienia, ustanowienia terytorium, znalezienia partnera lub do ucieczki przed drapieżnikami jak i zdarzeniami losowymi – niezbędne jest połączenie siedlisk terenami, które umożliwią bezpieczne przemieszczanie się zwierząt, czyli liniowymi pasami lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami. Dla obszaru Polski została opracowana sieć korytarzy ekologicznych, która obejmuje zarówno korytarze główne (o znaczeniu międzynarodowym) oraz korytarze uzupełniające (o znaczeniu krajowym).

Niezbędne kierunki działań dla zachowania ciągłości ekologicznej obejmują: objęcie ochroną prawną; wprowadzenie do strategii i planów zagospodarowania przestrzennego na poziomie kraju, województwa i gminy; zalesienia (zwiększanie lesistości); ochronę ciągłości dolin rzecznych i linii brzegowej wód; ograniczanie zabudowy ciągłej (plany miejscowe); szczególną ochronę odcinków newralgicznych (najbardziej zagrożonych) oraz budowę przejść dla zwierząt na drogach o dużym natężeniu ruchu.

Rysunek 2. Położenie miasta Skalbmierz na tle korytarzy ekologicznych

Obszar Zmiany Nr 1 „Studium” położony jest poza głównymi korytarzami ekologicznymi zwierząt o znaczeniu krajowym, co za tym idzie, realizacja ustaleń zmiany nie będzie powodować negatywnego wpływu na korytarze ekologiczne zwierząt.

F. Inne formy ochrony przyrody

Obszar objęty zmianą Studium nie znajduje się w zasięgu innych form ochrony przyrody o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 6-10 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 55 ze zm.).

3) POTENCJALNE ZMIANY AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

Studium określa politykę przestrzenną w odniesieniu do obszaru gminy. Jego problematyka odnosi się zatem do najważniejszych problemów rozwoju przestrzennego, których rozwiązywanie należy do zadań samorządu lokalnego. Jest instrumentem zarządzania rozwojem przestrzennym gminy dla zapewnienia optymalnych warunków życia mieszkańców, w myśl zasad zrównoważonego rozwoju oraz kształtowania ładu przestrzennego i wysokiej jakości funkcjonalno-estetycznej otoczenia. Tak rozumiana ranga studium skłania więc do precyzyjnego określenia roli, jaką powinno spełniać nie tylko jako wymagany dokument, ale użyteczne narzędzie w procesie zarządzania. Studium to dokument ściśle określający wizję gminy oraz wskazania działań mających doprowadzić do jej realizacji. Takie ujęcie narzuca w trakcie konstruowania wizji potrzebę analizy wszystkich uwarunkowań, w tym uwarunkowań przyrodniczych. Ustalenia zawarte w studium, są na tyle precyzyjne, aby mogły stanowić merytoryczną podstawę podejmowanych przez władze decyzji w sprawie realizacji inwestycji publicznych, takich jak infrastruktura techniczna, komunikacyjna i społeczno-usługowa, a także spójnego z polityką przestrzenną gminy określania zasad kształtowania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. Kolejną ważną rolą studium jest szeroko rozumiane kreowanie wizerunku i promocja gminy – przyjaznej, atrakcyjnej dla mieszkańców, turystów i inwestorów. Obejmuje to także propagowanie koncepcji zrównoważonego rozwoju przestrzennego dla uzyskania jej społecznej akceptacji. Brak przepisów prawa miejscowego regulujących całościowo zasady zabudowy może spowodować powstanie kolizji w zagospodarowaniu, gdyż istnieją możliwości różnego przeznaczenia terenów przy wykorzystywaniu zasady dobrego sąsiedztwa. Sytuacja taka może prowadzić do przemieszania funkcji terenów sąsiednich, jak również zagospodarowania terenów niezgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Brak docelowego układu komunikacyjnego stwarza zagrożenie pozostawienia terenów, dla których będzie brak możliwości doprowadzenia pełnej infrastruktury inżynierskiej. W rezultacie może powodować ograniczenia w właściwym wyposażeniu budynków w podstawowe media. Przy braku studium zarówno w sferze dyspozycji przestrzennej jak i ustaleń w sferze zasad zagospodarowania i ochrony środowiska można spodziewać się istotnych zmian w strukturze przestrzennej, niekorzystnymi zjawiskami, które mogą temu towarzyszyć, będą:

- wzrost presji motoryzacyjnej,
- niekontrolowane zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej,
- zachwianie równowagi pomiędzy terenami zainwestowanymi, a biologicznie czynnymi,
- możliwość lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska na terenach o małej odporności na degradację lub istotnych z punktu widzenia funkcjonowania środowiska przyrodniczego w mieście,
- pogorszenie stanu zdrowotnego szaty roślinnej,
- naruszenie ciągłości systemu powiązań przyrodniczych w gminie.

IV. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

1) ANALIZA I OCENA WPLYWU NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA WE WZAJEMNYM POWIĄZANIU. PRZEWIDYWALNE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z wymogami art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. „e”, ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 247 ze zm.) należy przedstawić opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio-, długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, wynikające z istnienia przedsięwzięcia, wykorzystywania zasobów środowiska oraz emisji.

Charakterystyka typów oddziaływań /na etapie eksploatacji/:

Bezpośrednie	<ul style="list-style-type: none">– przekształcenie terenu związane z planowanym robotami budowlanymi;– wytwarzanie odpadów; odpady te są i będą gromadzone w selektywnie w sposób w pełni chroniący środowisko przed możliwością zanieczyszczenia i przekazywane uprawnionym odbiorcom;– emisja zanieczyszczeń do powietrza oraz powstanie hałasu w związku z ruchem kołowym oraz realizacją zamierzeń budowlanych;– tworzenie barier ekologicznych;
Pośrednie	<ul style="list-style-type: none">– składowanie odpadów pobudowlanych;– odbiór ścieków do urządzeń kanalizacyjnych. Ponieważ sprawność nawet najbardziej efektywnego procesu oczyszczania ścieków skutkuje wprowadzeniem minimalnych ładunków zanieczyszczeń do środowiska, oddziaływania tego nie da się uniknąć
Wtórne	<ul style="list-style-type: none">– unoszenie pyłów z dróg;– zanieczyszczenia powietrza spalinami – pogorszenie warunków aerosanitarnych dla zwierząt;
Skumulowane	<ul style="list-style-type: none">– wynik sumarycznych, natężonych oddziaływań na środowisko od licznych działalności i przedsięwzięć stanowiący nieodłączny element funkcjonowania obszarów miejskich
Krótko-, średnio-, długoterminowe	<ul style="list-style-type: none">– prace związane z przebudową infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej,– zwiększenie ruchu pojazdów ciężarowych na etapie realizacji (oraz przy obsłudze) inwestycji;

<u>Stale</u>	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej; – pogorszenie warunków bytowania fauny poprzez ograniczenie przestrzeni życiowej i żerowiskowej; – likwidacja pokrywy (szaty) roślinnej w miejscach przeznaczonych pod inwestycje; – możliwość zaburzenia dotychczasowych układów siedliskowych podczas budowy inwestycji; <p><u>Należy zaznaczyć, iż opisane powyżej oddziaływania stałe na środowisko nie powinny powodować przekroczeń standardów jakości środowiska, dla żadnego z analizowanych komponentów.</u></p>
<u>Chwilo we</u>	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie hałasu, wibracji i zanieczyszczenia powietrza spalinami i pyłami w wyniku realizacji zabudowy na etapie budowy. <u>Oddziaływania te są nieodłącznie związane z funkcjonowaniem jednostek miejskich i raczej nie da się ich uniknąć.</u>

a) Wpływ na zasoby naturalne, powierzchnię ziemi, grunty i gleby

Przekształcenia powierzchniowej warstwy ziemi opisywanego obszaru związane będą z wykopami pod fundamenty nowych budynków i z budową podjazdów, placów, co spowoduje zmianę naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi na terenach zainwestowania. Wystąpią, zatem oddziaływania bezpośrednie, długoterminowe i stałe na skutek zajmowania gruntów pod budynki, budowę nawierzchni oraz budowę infrastruktury drogowej. Wystąpią również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia prac budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.). Przekształcenia rzeźby będą widoczne na etapie budowy obiektów i infrastruktury, po zakończeniu prac budowlanych zmiany w ukształtowaniu terenu nie będą kontrastowały z przyległymi obszarami.

Większość gleb na terenie gminy Skalbmierz posiada najwyższą przydatność rolniczą i zalicza się do tzw. „nienaruszalnych zasobów dla potomności”. Wymagają zatem wzmożonej ochrony zarówno przed degradacją, jak i nadmiernym, nieuzasadnionym ubytkiem na cele nierolnicze. Głównym zagrożeniem gleb na terenie gminy jest erozja wodna. Na terenie gminy około 24% gruntów rolnych znajduje się w przedziale spadku terenu rzędu 6-10° (erozja intensywna, silna i bardzo silna), a 12% w przedziale spadku 10-15°. Znaczny areal gleb lessowych, wykorzystywanych pod intensywne uprawy polowe zagrożony jest również erozją wietrzną. Erozji tej sprzyja lokalny niedobór lasów, nadmierne uproszczenie agrocenoz, brak zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, spełniających rolę wiatrochronną oraz często występujące przesuszenia. Na terenie gminy Skalbmierz funkcjonuje jedno składowisko odpadów komunalnych, zlokalizowane w Sielcu Biskupim, które zostało uruchomione w 1986 r. Powierzchnia składowiska wynosi 2,52 ha, a możliwa do wykorzystania pojemność to 225 000 m³. Składowisko śmieci w najbliższym czasie będzie jednak likwidowane. Już teraz znaczna liczba gminnych odpadów trafia na wysypisko śmieci do Promnika. Docelowo wszystkie śmieci niesegregowane z terenu gminy trafiać będą na wysypisko w gminie Włoszczowa. Na terenie miasta i gminy Skalbmierz zlokalizowane są dwa udokumentowane złoża ilów krakowieckich, które stanowiły bazę surowcową (ceramika budowlana) dla cegielni w Szarpii i Topoli. Obecnie eksploatacja z obu złóż jest zaniechana (stan na koniec 2012r.). W przypadku gminy Skarbimierz ewentualne podjęcie działalności górniczej wiąże się z koniecznością wyłączenia z użytkowania rolniczego wysokiej jakości gleb.

W wyniku realizacji ustaleń zmiany Studium nastąpi ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej, stopień ograniczenia będzie zróżnicowany w zależności od rodzaju projektowanej zabudowy. Nieodwracalnych przekształceń warunków gruntowych należy spodziewać się w

miejscach lokalizacji budynków oraz elementów obsługi technicznej, takich jak drogi, czy elementy infrastruktury. Przeobrażeniu ulegnie strefa, w której właściwości geologiczno-gruntowe mają wpływ na projektowanie, realizację i eksploatację inwestycji, bowiem naturalna gleba nie spełnia technicznych wymogów lokalizacji budynku, czy realizacji elementów infrastruktury komunikacyjnej. Skutkiem powstania nowych obiektów będą zatem zmiany warunków podłoża, usunięcie warstwy próchnicznej oraz zagęszczanie i uszczelnianie gruntów. Również w trakcie realizacji ewentualnych prac budowlanych może dojść do zanieczyszczenia poprzez składowanie surowców i odpadów budowlanych. Potencjalnie mogą nastąpić lokalne zanieczyszczenia gruntów w wyniku spływu zanieczyszczonych wód opadowych z powierzchni utwardzonych, dróg i placów. W trakcie prac budowlanych (budynki, drogi, infrastruktura) powinno się uwzględniać wymogi ochrony gleby przed zanieczyszczeniami. Przed wykonaniem prac budowlanych wierzchnią, ok. 20-centymetrową, warstwę gleby, należy zdjąć, a następnie składować w odpowiednio ukształtowanych przykach, zabezpieczonych przed oddziaływaniem czynników atmosferycznych. Zachowaną w ten sposób ziemię urodzajną można wykorzystać do rekultywacji terenu po zakończeniu budowy. W trakcie prac budowlanych należy także zabezpieczyć powierzchnię gleby przed niekontrolowanymi odciekami, składowaniem materiałów budowlanych, deponowaniem odpadów oraz dewastacją.

b) Wpływ na obszary i obiekty chronione, różnorodność biologiczną

Gmina Skalbmierz leży w obrębie jednego z najintensywniej zagospodarowanych regionów Polski, przede wszystkim na skutek wielkoobszarowej produkcji rolniczej, rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej oraz urbanizacji, co spowodowało utratę znacznej części różnorodności biologicznej, szczególnie w ciągu ostatnich 100 – 200 lat. Szata roślinna gminy wykazuje znaczną synantropizację. Praktycznie na terenie całej gminy występują zbiorowiska nieleśne, przede wszystkim segetalne – 7 143 ha (ok. 83,1%), w zdecydowanej większości związane z gruntami ornymi (ok. 86,6% pow. użytków rolnych). Zbiorowiska łąk i pastwisk pokrywają stosunkowo niewielkie powierzchnie – zajmują ok. 13,4% powierzchni gminy. Największe kompleksy zbiorowisk półnaturalnych - łąk i pastwisk występują w dolinie Nidzicy i Małoszówki.

Teren objęty zmianą Nr 1 „Studium” położony jest poza obszarami chronionego krajobrazu oraz poza obszarami Natura 2000. Najbliższy obszar Natura 2000 – Ostoja Kozubowska PLH260029, znajduje się ok. 8000,0 m (8,0 km) na północny wschód od obszaru objętego zmianą Nr 1 „Studium”. Najważniejsze czynniki, które mogą niekorzystnie oddziaływać na Obszary Natura 2000, to m.in. zajęcie i zmiany użytkowania terenu; emisja hałasu na etapie budowy i eksploatacji obiektów; wzrost natężenia ruchu pojazdów; emisja drgań; emisja zanieczyszczeń powietrza; zmiany ilości i jakości wód powierzchniowych; zmiany poziomu wód gruntowych; zmiany ukształtowania terenu; wzrost penetracji ludzkiej; bezpośrednia śmiertelność zwierząt oraz niszczenie siedlisk i wyręb zadrzewień jak również fragmentów lasu. W praktyce, wiele z tych czynników zazwyczaj oddziałuje łącznie i często trudno prognozować efekty ich działania w oderwaniu od oddziaływań sprzężonych. Stąd też, przy prognozowaniu istotności możliwych oddziaływań, powyższy podział nie zawsze jest ściśle utrzymany. Biorąc pod uwagę położenie miasta Skalbmierz w stosunku do obszarów Natura 2000 żaden z wyżej wymienionych czynników nie wystąpi na obszarach Natura 2000.

Realizacja ustaleń studium nie spowoduje jakichkolwiek oddziaływań na cele ochronne, dla których obszary Natura 2000 zostały utworzone, jak również nie naruszy ich integralności. **Realizacja zmiany studium nie spowoduje oddziaływań na obszary chronione położone poza granicami miasta.**

c) Oddziaływania na ludzi

W rozumieniu przepisów ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko można mówić, gdy przekraczane są standardy emisyjne (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska, natomiast o znaczącym oddziaływaniu na obszary ekologiczne w sytuacji zagrożenia siedlisk lub gatunków lub integralności obszaru w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody.

Obecnie miasto Skalbierz charakteryzuje się „nieinwazyjnym” zainwestowaniem, dobrym stanem higieny atmosfery oraz klimatu akustycznego, niewielką ilością obiektów uznanych za uciążliwe a także dużym udziałem terenów o walorach krajobrazowych. Generalnie, ekologiczne warunki życia na tym terenie można ocenić jako korzystne. Nie jest to oczywiście równoznaczne ze społecznym odbiorem warunków życia, gdyż na ten aspekt ma wpływ wyposażenie w infrastrukturę techniczną czy układ komunikacyjny.

Do czynników środowiskowych, które w sposób bezpośredni oddziałują na zdrowie człowieka należy zaliczyć: stan zanieczyszczenia środowiska, poziom hałasu oraz dostęp do terenów rekreacyjnych. Obecny stan środowiska obszaru objętego zmianą Studium pozwalają określić istniejące warunki jako sprzyjające zdrowiu człowieka.

Wszelkie regulacje dotyczące norm wyznaczonych na obszarach o zróżnicowanych dopuszczalnych poziomach hałasu ustala Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112). W związku z powyższym, przy realizacji zamierzeń określonych na wyodrębnionych funkcjonalnie terenach wyznaczonych w zmianie Studium należy realizować zgodnie z ww. Rozporządzeniem oraz kumulatywnie, z innymi ustawami mającymi odniesienie do konkretnego przeznaczenia. Tereny pól i nieużytków nie podlegają ochronie przed hałasem regulowanej przepisami o ochronie środowiska.

W związku z powyższym, realizacja ustaleń zmiany Studium nie będzie powodować negatywnego oddziaływania na zdrowie i życie oraz nie będzie skutkować powstaniem warunków, w których nastąpiłoby bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców. Warunkiem jest jednak rygorystyczne przestrzeganie przepisów obowiązującego prawa ogólnego i lokalnego.

d) Oddziaływania na faunę, florę oraz korytarze ekologiczne zwierząt

Jednym z najważniejszych działań prewencyjnych i wzmacniających ochronę poszczególnych elementów środowiska oraz doskonalących harmonijny, zrównoważony rozwój na terenie gminy jest proces i procedury związane z planowaniem przestrzennym. Podstawowym zadaniem w zakresie ekologizacji planowania przestrzennego jest opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, biorących pod uwagę długofalowe potrzeby zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniające treść opracowań ekofizjograficznych i programów ochrony środowiska o zasięgu regionalnym i lokalnym.

Realizacja celów Polityki Ekologicznej Państwa na terenie gminy powinna się opierać na następujących kierunkach działań:

- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie ochrony zdrowia, bezpieczeństwa biologicznego i chemicznego, substancji i preparatów chemicznych, poprzez np. przeprowadzanie poglądowych akcji ratunkowych i informacyjnych (przygotowanie ulotek informacyjnych i np. audycji radiowych i telewizyjnych z wykorzystaniem lokalnych mediów),
- propagowanie wykorzystania produktów chemicznych ulegających biodegradacji,

- zakazu produkcji i użytkowania określonych substancji i preparatów o dużym stopniu ryzyka dla zdrowia i środowiska, których stosowanie może wywoływać większe straty niż korzyści,
- zmniejszenie zagrożeń związanych z transportem towarów niebezpiecznych, systematyczna aktualizacja procedur postępowania w przypadku awarii przemysłowej i drogowej na terenie gminy (mechanizmy współdziałania służb: Straży Pożarnej, Policji, Pogotowia Ratunkowego, WIOŚ).

W miejscu powstawania nowych obiektów na terenach dotychczas niezabudowanych nastąpi lokalne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe zubożenie lub zlikwidowanie istniejącej roślinności. Zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna, w większości przypadków nie ulegną zanikowi cenne zbiorowiska roślinne. Nowe tereny budowlane wprowadzane są głównie na obszary pozbawione cennych zbiorowisk roślinnych, stanowiące grunty orne lub znacząco antropogenicznie przekształcone. Realizacja ustaleń studium nie będzie istotnie oddziaływała na zwierzęta i rośliny.

Generalnie zapisy zmiany studium dotyczące szaty roślinnej zmierzają do jej maksymalnej ochrony, wzmocnienia naturalnych siedlisk oraz jej wzbogacenia. Zmiana studium zapewni pełną ochronę najcenniejszych elementów zieleni w gminie: terenów leśnych, zespołów zieleni o charakterze półnaturalnym, zieleni urządzonej, parków, zieleni cmentarnej oraz pojedynczych drzew ich skupisk.

W strefach potencjalnego przemieszczania się fauny i flory, zmiana studium nie wprowadza barier ograniczających migrację organizmów.

Na terenach gdzie dominuje szata roślinna o niewielkich wartościach przyrodniczych, częściowo zdegradowana przez człowieka z dużym udziałem roślinności spontanicznej i ruderalnej, projektowane zainwestowanie będzie wiązać się z jego uporządkowaniem i wprowadzeniem ozdobnej roślinności przydomowej, w tym zieleni wysokiej – czyli przekształcenia szaty roślinnej będą tu korzystne.

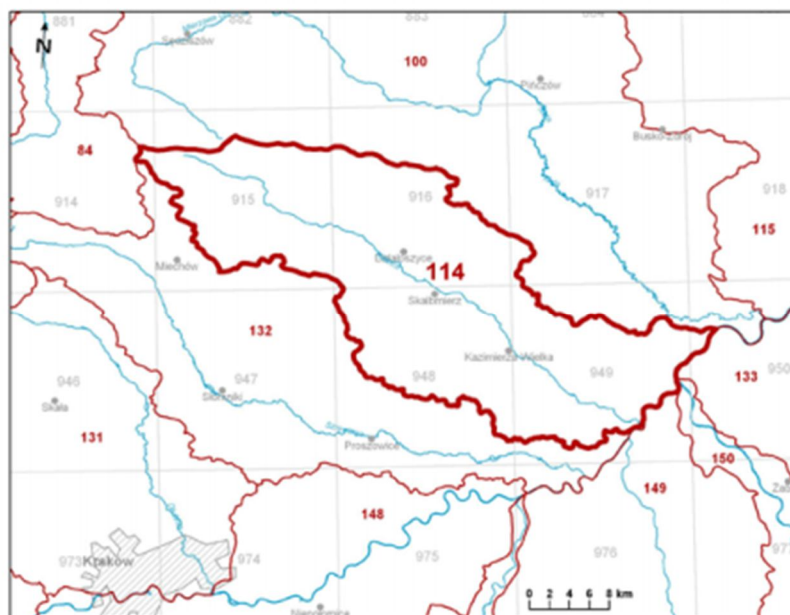
e) Oddziaływania na wody

Gmina Skalbmierz w przeważającej części położona jest w obszarze niewodonośnym, deficytowym w wodę. Generalnie wody podziemne występują tu w utworach czwartorzędu, trzeciorzęd i kredy. Zachodni rejon gminy Skalbmierz położony jest przy południowo-wschodniej granicy GZWP 409 Niecka Miechowska (SE), gdzie zbiornik jest bardzo podatny na zanieczyszczenia antropogeniczne i kwalifikuje się do najwyższej (ONO) i wysokiej (OWO) ochrony wód podziemnych. Wody zbiornika nr 409 z badanych otworów odpowiadały w roku 2010 i 2011 V klasie czystości, co czyniło z nich wody o złej jakości, czyli takie, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka. Gmina Skalbmierz leży w lewostronnym dorzeczu rzeki Wisły i należy do zlewni rzeki Nidzicy. Nidzica przecina terytorium gminy, wpływając na jej teren w okolicy miejscowości Podgaje i omijając centrum Skalbmierza od strony północnej wypływa na południowy-zachód od Topoli. Najważniejszym dopływem Nidzicy jest rzeka Małuszówka odwadniająca południową część gminy i wpadająca do Nidzicy w Kazimierzy Wielkiej. Drugim co do wielkości ciekim powierzchniowym jest rzeka Szarbiówka odwadniająca północno - zachodnią część gminy. Część północna gminy odwadniana jest przez bezimienne cieki uchodzące do Nidzicy. Stan wody w Nidzicy został określony jako zły, ze względu na zły stan chemiczny wody. O takim wyniku oceny zdecydowała zawartość w badanej wodzie związków z grupy substancji priorytetowych. Natomiast potencjał ekologiczny, określany na podstawie wyników klasyfikacji elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych wskazał, że stan ekologiczny w ppk Nidzica - Piotrowice był

umiarkowany. Istotnym źródłem zanieczyszczenia, wód powierzchniowych i podziemnych są spływy obszarowe z pól oraz przedostawanie się zanieczyszczeń z nieszczelnych szamb, wylewanie na pola zawartości szamb i gnojowicy. Stopień skanalizowania gminy nie nadaje za zwodociągowaniem obszaru (gmina, gdzie 93,2% mieszkańców korzysta z wodociągu), a zorganizowany system odprowadzenia ścieków obejmuje jedynie w części miasto Skalbmierz oraz wsie Topola i Sielec Kolonia – 15,4 % mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej. Istnieją jednak plany budowy sieci kanalizacyjnej na terenie wszystkich sołectw gminy. Na terenach, które nie zostaną objęte zbiorczym systemem kanalizacyjnym planuje się wybudowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zakres objęty zmianą nr 1 „Studium” nie powinien spowodować takich skutków jak: krótkotrwałych lub ciągłych zmian kierunku przepływu wód podziemnych, wynikających ze zmian położenia zwierciadła wód podziemnych, występujących w ograniczonym obszarze, które mogą powodować dopływ wód słonych lub innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych oraz mogą wskazywać na trwałą i wynikającą z działalności człowieka tendencję do zmian kierunku przepływu wód podziemnych, które mogłyby spowodować taki dopływ.

Miasto Skalbmierz znajduje się w obrębie **JCWP 114. PLGW2000114**, o powierzchni 792,1 km², o dobrym stanie chemicznym i dobrym stanie ilościowym. Celem środowiskowym dla ww. JCWPD przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia jest jakość wody do spożycia nieulegającej pogorszeniu. W ocenie stanu JCW z 2021 r. stan chemiczny, ilościowy i ogólny oceniono jako dobry. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – niezagrażona. W działaniach programu wodno-środowiskowego, jako działania podstawowe określono coroczne raportowanie pomiarów ilości wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia /wykonanie rocznego raportu badań z prowadzonych pomiarów dla każdego ujęcia w tym dla każdej jego studni z przekazaniem do organu właściwego do wydania pozwolenia/.

W tabeli poniżej przeanalizowano dodatkowo cele środowiskowe, na które planowane przedsięwzięcie mogłoby oddziaływać, wynikające z implementacji RDW.

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne	Sposób w jaki przedsięwzięcie będzie oddziaływać na cele środowiskowe wynikające z Prawa wodnego
--	--

Art. 56	
Celem środowiskowym dla jednolitych części wód powierzchniowych niewyznaczonych jako sztuczne lub silnie zmienione jest ochrona oraz poprawa ich stanu ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć co najmniej dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich stanu ekologicznego i stanu chemicznego	Nie dotyczy
Art. 57	
Celem środowiskowym dla sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych jest ochrona tych wód oraz poprawa ich potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć co najmniej dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego	Odprowadzanie wód zgodnie z warunkami pozwolenia wodnoprawnego /w przypadku obowiązku jego uzyskania/, nie pogorszy istniejącego stanu JCW.
Cele o których mowa w ww. wierszach realizuje się przez podejmowanie działań zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, w szczególności działań polegających na:	
1) stopniowej redukcji zanieczyszczeń powodowanych przez substancje priorytetowe oraz substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego określone w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 1	Jakość wód opadowych i roztopowych odprowadzanych do gruntu winna spełniać wymogi określone w pozwoleniach wodnoprawnych /w przypadku wymogu ich uzyskania/
2) zaniechaniu lub stopniowym eliminowaniu emisji do wód powierzchniowych substancji priorytetowych oraz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 1	j. w.
Art. 59	
Celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:	
Zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń	j. w.
Zapobieganie pogarszaniu oraz poprawa ich stanu	j. w.
Ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, aby osiągnąć ich dobry stan	W sytuacjach awaryjnych dla ochrony przed ewentualnym skażeniem gruntu lub wód podziemnych, wymagane jest prowadzenie przeglądów i napraw sprzętu oraz stosowanie urządzeń atestowanych. W wyniku przypadkowych zdarzeń lub awarii należy je likwidować poprzez neutralizację odpowiednimi preparatami chemicznymi lub sorbentami.
Realizując cele, o których mowa w ww. wierszu podejmuje się w szczególności działań zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, polegają w szczególności na stopniowym redukowaniu zanieczyszczenia wód podziemnych przez odwracanie znaczących i utrzymujących się tendencji wzrostowych zanieczyszczenia powstałego w wyniku działalności człowieka, przy czym znacząca i utrzymująca się tendencja wzrostowa oznacza znaczący statystycznie i pod względem środowiskowym istotny wzrost stężenia substancji zanieczyszczającej, grupy tych substancji lub substancji wyrażonej jako wskaźnik w jednolitej części wód podziemnych	

Reasumując zapisy z tabeli należy uznać, iż realizacja ustaleń zmiany „Studium” nie będzie negatywnie oddziaływać na ww. cele środowiskowe określone w art. 56-59 i ewentualnie 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 624 ze zm.).

f) Oddziaływania na powietrze

Na terenie gminy Skalbmierz nie są prowadzone pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza. Ocena jakości powietrza w roku 2020 prowadzona była dla całej strefy świętokrzyskiej, która obejmuje wszystkie powiaty województwa świętokrzyskiego, za wyjątkiem miasta Kielce. W strefie tej poziomy stężenie niektórych zanieczyszczeń przekroczyły poziomy docelowe (z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla poszczególnych zanieczyszczeń), tj. znalazły się w klasie C. Były to następujące zanieczyszczenia: benzo(a)piren, był zawieszony PM10 oraz pył PM 2,5. W gminie Skalbmierz nie wykazano przekroczeń normowanych poziomów PM10 i PM2,5. Natomiast przekroczenia poziomów stężeń benzo(a)piranu dotyczyło całej strefy świętokrzyskiej.

Gmina Skalbmierz położona jest z dala od dużych, przemysłowych aglomeracji miejskich. Na terenie gminy nie ma dużych zakładów przemysłowych. Pod względem wielkości emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych na terenie poszczególnych powiatów województwa świętokrzyskiego, powiat kazimierski zajmuje ostatnie miejsce (GUS 2010). W związku z powyższym na stan jakości powietrza w gminie Skalbmierz wpływa głównie emisja niska oraz emisja komunikacyjna, a także napływ zanieczyszczeń z zewnątrz. Niską emisją

zanieczyszczeń zaobserwować można w sezonie grzewczym. Emisja komunikacyjna, liniowa charakteryzuje się niewielkim poziomem ze względu na stosunkowo niewielkie natężenie ruchu. Głównym liniowym źródłem emisji zanieczyszczeń w gminie są drogi wojewódzkie nr 768, 783 i 770.

Na terenie objętym zmianą nr 1 „Studium” nie przewiduje się obiektów stanowiących duże źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Teren spełniać będzie obowiązujące standardy jakości powietrza poza jego zasięgiem i nie będzie powodować ponadnormatywnych przekroczeń norm dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń.

g) Oddziaływania na klimat

Nieuniknioną konsekwencją zakładanego procesu urbanizacji omawianego terenu będzie przekształcenie warunków topoklimatycznych (klimatu lokalnego) terenów dotychczas otwartych (niezainwestowanych). Na terenach wyłączonych z zainwestowania nie należy spodziewać się jakichkolwiek przekształceń klimatu lokalnego. Podobnie sytuacja przedstawia się z obszarami istniejącej zabudowy. Natomiast, zmiana (na pozostałych obszarach) obecnego charakteru zagospodarowania terenów otwartych, niezabudowanych wpłynie niewątpliwie modyfikująco na warunki klimatu lokalnego. Wprowadzenie nowej zabudowy będzie sprzyjać rozwojowi lokalnej wymiany pionowej i poziomej powietrza, szczególnie w nocy. Zmniejszy się również niebezpieczeństwo występowania przymrozków radiacyjnych. W miarę stopniowego pojawienia się i wzrostu urządzonej zieleni ozdobnej zoptymalizują się warunki wilgotnościowe i zmniejszy możliwość występowania niekorzystnych stanów przegrzania w lecie w obrębie obszarów niezabudowanych. Kierunek spodziewanych przekształceń topoklimatycznych wpłynie, więc niewątpliwie korzystnie na jakość klimatu odczuwalnego. Negatywnym zjawiskiem będzie ograniczenie przewietrzania terenów otwartych dotychczas, pozbawionych zabudowy co równocześnie z degradacją części zieleni wysokiej spowoduje pogorszenie warunków klimatu zdrowotnego. W odniesieniu do naturalnych warunków klimatycznych, na terenach zurbanizowanych obserwuje się:

- mniejsze natężenie promieniowania całkowitego o ok. 10 -20%,
- wzrost średniej temperatury powietrza o 0,5-3,0⁰C oraz zmniejszenie amplitudy dobowej i rocznej,
- wzrost średniej temperatury minimalnej o 1,0-2,0⁰C,
- wzrost częstości inwersji temperatury powietrza,
- niższą wilgotność względną powietrza,
- większą częstość występowania zamglenia (szczególnie w zimie),
- znacznie większe zapylenie i większa liczba jąder kondensacji oraz większe stężenie zanieczyszczeń gazowych (SO₂, CO₂, CO),
- mniejszą o 20-30% średnią prędkość wiatru, wzrost liczby dni z ciszą atmosferyczną o 5-20%,
- deformacje pola prędkości wiatru i jego kierunku.

h) Wpływ na krajobraz

Ze względu na miejski charakter, teren objęty opracowaniem charakteryzuje się zróżnicowaniem zainwestowania i zagospodarowania, czego konsekwencją jest różny charakter krajobrazu oraz stopień jego antropogenicznego przekształcenia.

Podstawowymi wartościami krajobrazu są: wartości przyrodnicze, wartości widokowe i wartości kulturowe.

Projekt zmiany studium nie wprowadza w rejonie obszaru rolniczej przestrzeni produkcyjnej (część południowa miasta) intensywnych form zagospodarowania – walory krajobrazowe tych terenów zostaną zachowane, a nawet zwiększone, gdyż projekt zmiany studium określa

pozostawienie podstawowej funkcji w dotychczasowym użytkowaniu. Jednakże, należy liczyć się z faktem, że niektóre przestrzenie terenów rolnych w sąsiedztwie istniejącej zabudowy ulegną przekształceniu w krajobraz zabudowy osadniczej lub jednorodzinnej. W zakresie kształtowania krajobrazu oraz zachowania ładu przestrzennego, istotne znaczenie mają ustalenia w zakresie wskaźników odnoszących się do intensywności i wysokości zabudowy oraz zabezpieczenia odpowiedniej wielkości terenów biologicznie czynnych. Ustalenia dotyczące wskaźników mają na celu utrzymanie ekstensywnego charakteru zabudowy zagrodowej i mieszanej (z dopuszczeniem budownictwa, usług i rzemiosła). Zabudowa głównie niska w obszarze tradycyjnie ukształtowanej jednostki. Zaleca się szczególną dbałość o formy architektoniczne nowo wznoszonych obiektów, by skalą i detalem nawiązywały do form tradycyjnych występujących w regionie. Zmiany krajobrazu mogą być także wynikiem powstania „obudowy” zbiornika wodnego. Generalnie, będzie to krajobraz przekształcony na krajobraz typu rekreacyjnego.

Jednoznaczna ocena w zakresie oddziaływania na krajobraz nie jest możliwa z powodu braku obiektywnych kryteriów. Odbiór wizualnych skutków realizacji ustaleń zmiany studium jest bowiem sprawą subiektywną i zależy od świadomości i indywidualnych preferencji odbiorców, ich oczekiwań względem krajobrazu oraz nastawienia w stosunku do planowanych form wykorzystania przestrzeni. Należy jednak podkreślić, iż stałej i bezpośredniej poprawie krajobrazu służyć ma fakt wytyczenia kierunków i zasad harmonijnego zagospodarowania obszaru miasta Skalbmierz.

i) Wpływ na obszary dziedzictwa kulturowego, zabytki, dobra kultury współczesnej oraz dobra materialne

Celem ochrony wartościowych dóbr kultury jest utrwalanie jej tożsamości i odrębności kulturowej oraz ochrona i rehabilitacja ukształtowanych zespołów zabytkowych lub pojedynczych obiektów. W granicach obszaru objętego Zmianą nr 1 występują zabytki objęte ochroną na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U z 2020 r., poz. 282 ze zm.). Szczególnie godny uwagi jest zabytkowy układ przestrzenny z unikalnym ćwierćkolistym placem, który kiedyś stanowił plac targowy, a obecnie został zmieniony w zieleniec. Pod ścisłą ochroną konserwatorską znajduje się tu zespół cmentarza parafialnego, zespół kościoła kolegiackiego z dzwonnica, bramą, cmentarzem, kościołem i ogrodzeniem oraz park, 11 domów, układ urbanistyczny i budynek banku. **Realizacja zapisów zmiany studium będzie prowadzić do zapewnienia pełnej ochrony obszarów dziedzictwa kulturowego i zabytków.**

W odniesieniu do zabytków archeologicznych obowiązują następujące ustalenia:

- Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie obiektów zabytkowych podlega uzgodnieniu ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na etapie planowania, projektowania i wykonawstwa i jest podporządkowana wytycznym ŚWKZ;
- Na terenie stanowisk archeologicznych obowiązuje zakaz dewastacji terenu poprzez wybiórkę piasku i analogiczne formy zmiany ukształtowania terenu. Ponieważ ingerencja w struktury i nawarstwienia archeologiczne powoduje ich nieodwracalne zniszczenia, istnieje konieczność objęcia ewentualnych prac ziemnych niezbędnych do przeprowadzenia na obszarze strefy badaniami archeologicznymi, w myśl art. 31 *ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (t. j. Dz. U z 2020 r., poz. 282 ze zm.);
- Istnieje obowiązek powiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Burmistrza Miasta i Gminy o znalezieniu przedmiotu, który posiada cechy zabytku oraz zabezpieczenia takiego znaleziska i natychmiastowego wstrzymania dalszych prac, mogących je uszkodzić lub zniszczyć.

Zapisy zmiany studium nie spowodują negatywnych oddziaływań na dobra materialne.

2) PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ ICH PRZEPROWADZANIA

Metody dokonywania analizy skutków realizacji ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy regulują postanowienia *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 741 ze zm.), w trybie której jest ono sporządzane, a także każda jego zmiana.

Wymóg dokonywania przez Wójta/Burmistrza okresowych analiz w tym zakresie wynika z postanowień art. 32 powołanej na wstępie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wyniki takiej analizy Burmistrz Miasta i Gminy przedkłada Radzie Gminy, która podejmuje stosowne uchwały, co w danym przypadku skutkowało podjęciem przez Radę Miejską w Skalbmierzu Uchwały Nr IX/65/99 z dnia 4 października 1999 r., o przystąpieniu do sporządzenia **zmiany Nr 1 „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Skalbmierz”**.

Przy dokonywaniu tego typu analizy występuje wymóg zwracania szczególnej uwagi na stopień realizacji zapisów Studium w zakresie mającym na celu ochronę elementów naturalnego środowiska i krajobrazu.

Dodatkowym instrumentem analizy skutków realizacji projektowanego dokumentu jest również monitoring środowiska prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Organ ten wykonuje zadania wynikające z Państwowego Programu Monitoringu Środowiska oraz innych zadań określonych w odrębnych ustawach. Wyniki oceny stanu środowiska publikowane przez WIOŚ mogą być jedną z metod analizy skutków wdrożenia Studium obrazującą zmiany parametrów jakościowych opisujących stan wód, powietrza, gleb, fauny, flory itp.

Ocenę aktualności studium i planów miejscowych sporządza się co najmniej raz w czasie kadencji Rady Gminy, która jest właściwa do oceny aktualności dokumentu, który został przez nią uchwalony.

3) CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowi dokument planistyczny określający kierunki polityki przestrzennej gminy. Przy formułowaniu ustaleń analizowanego projektu studium miały zastosowanie cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu.

Na szczeblu międzynarodowym sformułowano zasadę trwałego i zrównoważonego rozwoju, często nazywaną także zasadą ekorozwoju. Według niej cele rozwoju gospodarczego służące zaspokojeniu potrzeb współczesnego społeczeństwa muszą być zgodne z zasadą zachowania przyrody dla przyszłych pokoleń. Stała się ona podstawą polityki państw Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska. W Traktacie z Maastricht sformułowano główne cele ochrony środowiska: zachowanie, ochronę i poprawę stanu środowiska naturalnego, ochronę zdrowia człowieka; racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych; wspieranie przedsięwzięć na rzecz rozwiązywania regionalnych i światowych problemów środowiska.

Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym:

Strategiczne dokumenty krajowe uwzględniają międzynarodowe konwencje i umowy ratyfikowane przez Polskę takie jak m.in.:

- Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 09.05.1992 r., wraz z Protokołem Kartageńskim o bezpieczeństwie biologicznym do Konwencji o różnorodności biologicznej.
- Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych, sporządzona w Bernie dnia 19 września 1996 r.
- Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, sporządzona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r. wraz z Protokołem z Kioto do Ramowej Konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu z 11 grudnia 1997 roku,
- Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r.,
- Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska sporządzona w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r.
- Konwencja w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych (Konwencja Sztokholmska).

Cele ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym:

Cele polityki UE w dziedzinie środowiska naturalnego zostały określone w art. 191 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w sposób następujący:

- zachowanie, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego,
- ochrona zdrowia człowieka,
- ostrożne i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych,
- promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego, w szczególności zwalczania zmian klimatu.

Cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym:

Zgodnie z Konstytucją, Rzeczpospolita Polska zapewni ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5) a ochrona środowiska jest obowiązkiem m. in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74). Podstawowym dokumentem na szczeblu krajowym, który określa cele w zakresie ochrony środowiska jest Polityka ekologiczna Państwa 2030 oraz dostosowane do tej polityki strategie branżowe i plany działania.

Do celów średniookresowych w sferze zagospodarowania przestrzennego zaliczono przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

Cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów strategicznych szczebla krajowego, i wojewódzkiego:

Cele/działania dokumentu strategicznego	Cele/kierunki Interwencji	Sposób uwzględnienia celów/działań dokumentu
Poziom krajowy		
<i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030</i>		

<p>Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska</p>	<p>Ograniczanie i eliminacja oddziaływań niekorzystnych dla klimatu aerosanitarnego. Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Ograniczanie wpływu i wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. Dążenie do ograniczenia negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń na wody powierzchniowe i podziemne. Utrzymanie prawidłowego funkcjonowania systemów melioracji oraz konserwacja cieków naturalnych. Rozwój i utrzymanie w dobrym stanie technicznym infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Zapewnienie odbiorcom dobrej jakości wody do celów komunalnych. Ochrona i właściwe zagospodarowanie zasobów geologicznych. Ochrona i właściwe zagospodarowanie przestrzeni leśnej. Ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz innych przyrodniczo cennych, a także udostępnianie ich w sposób gwarantujący przetrwanie chronionych walorów. Rozwój i doskonalenie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Racjonalna gospodarka odpadami innymi niż komunalne.</p>	<p>Cele i kierunki wyznaczone w projekcie <i>Prognozy...</i> dla obszarów interwencji wpisują się w cele <i>Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju.</i>, w szczególności, w sposób bezpośredni w obszary: ochrona klimatu i jakości powietrza, gospodarowanie wodami, gospodarka wodnościekowa, zasoby geologiczne, zasoby przyrodnicze, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów oraz adaptacja do zmian klimatu.</p>
<p><i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i></p>		
<p><u>Cel Energia:</u> Zapewnienie powszechnego dostępu do energii pochodzącej z różnych źródeł <u>Cel Środowisko:</u> Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców (Zwiększenie dyspozycyjności zasobów i osiągnięcie wysokiej jakości wód. Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego. Ochrona gleb przed degradacją. Zarządzanie zasobami geologicznymi. Gospodarka odpadami. Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych)</p>	<p>Ograniczanie i eliminacja oddziaływań niekorzystnych dla klimatu aerosanitarnego. Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Ograniczanie wpływu i wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. Dążenie do ograniczenia negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń na wody powierzchniowe i podziemne. Utrzymanie prawidłowego funkcjonowania systemów melioracji oraz konserwacja cieków naturalnych. Rozwój i utrzymanie w dobrym stanie technicznym infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Zapewnienie odbiorcom dobrej jakości wody do celów komunalnych. Dążenie do ochrony gruntów rolnych przed niewłaściwym zainwestowaniem. Ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz innych przyrodniczo cennych, a także udostępnianie ich w sposób gwarantujący przetrwanie chronionych walorów. Ograniczanie presji hałasu ze strony transportu. Ograniczanie presji hałasu ze źródeł przemysłowych i z sektora handlowo-usługowego. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej lub co najmniej na poziomach dopuszczalnych</p>	<p>Wyznaczone cele i kierunki w projekcie <i>Prognozy...</i> dla obszarów interwencji wpisują się we wszystkie cele <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w zakresie ochrony środowiska</i>, w szczególności w sposób bezpośredni w obszary interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza, gospodarka wodami, gospodarka wodno-ściekowa, gleby, zasoby geologiczne, zasoby przyrodnicze, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zagrożenie hałasem i pola elektromagnetyczne.</p>
<p><i>Polityka Energetyczna Polski do 2030</i></p>		
<p>Dążenie do utrzymania zero-energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną. Konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15. Pokrycie zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych. Ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną. Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko. Ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego. Ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych</p>	<p>Ochrona i właściwe zagospodarowanie zasobów geologicznych. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych zapisów mających na celu ochronę dziedzictwa geologicznego miasta. Ograniczanie wpływu i wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. Stosowanie przez przedsiębiorców nowoczesnych, energooszczędnych i niskoemisyjnych technologii oraz inwestowanie w rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska, w tym także w zakresie korzystania z odnawialnych źródeł energii. Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Poprawa efektywności energetycznej, w tym poprzez eliminację węgla jako głównego paliwa w lokalnych kotłowniach i indywidualnych gospodarstwach domowych na rzecz przyłączenia do sieci ciepłej lub stosowania ekologicznych nośników energii. Dążenie do zwiększenia osiągniętych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych. Ograniczenie udziału niesegregowanych odpadów komunalnych w strumieniu odpadów odebranych i zebranych. Dążenie do ograniczenia negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń na wody powierzchniowe i podziemne. Ochrona i właściwe zagospodarowanie przestrzeni leśnej. Ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz innych przyrodniczo cennych, a także udostępnianie ich w sposób gwarantujący przetrwanie chronionych walorów.</p>	<p>Cele i kierunki wyznaczone w projekcie <i>Prognozy...</i> dla obszarów interwencji wpisują się w cele <i>Polityki Energetycznej Polski</i>, w szczególności w sposób bezpośredni w obszary interwencji: zasoby geologiczne, ochrona klimatu i jakość powietrza, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, gospodarowanie wodami oraz zasoby przyrodnicze.</p>

<p>i projektowanych regulacji unijnych. Ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce. Zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.</p>		
<i>Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020</i>		
<p>Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM2,5 także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia. Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego</p>	<p>Ograniczanie i eliminacja oddziaływań niekorzystnych dla klimatu aerosanitarne pochodzących z sektora komunalnego. Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Ograniczanie wpływu i wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. Stosowanie przez przedsiębiorców nowoczesnych, energooszczędnych i niskoemisyjnych technologii oraz inwestowanie w rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska, w tym także w zakresie korzystania z odnawialnych źródeł energii.</p>	<p>Cele i kierunki wyznaczone w projekcie <i>Prognozy...</i> dla obszarów interwencji wpisują się w cele <i>Krajowego Planu Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych</i>, w szczególności w sposób bezpośredni w obszar: ochrona klimatu i jakości powietrza.</p>
Poziom wojewódzki		
<i>Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020</i>		
<p>Pragmatyczne dążenie do najpełniejszego i innowacyjnego wykorzystania przewag i szans, odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych oraz podniesienia jakości życia mieszkańców przy jednoczesnej dbałości o stan środowiska</p>	<p>Racjonalne gospodarowanie wodami w celu osiągnięcia i utrzymania ich dobrej jakości. Ochrona środowiska gruntowo-wodnego przed zanieczyszczeniem ze źródeł komunalnych i przemysłowych. Ochrona i właściwe zagospodarowanie przestrzeni leśnej. Ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz innych przyrodniczo cennych, a także udostępnianie ich w sposób gwarantujący przetrwanie chronionych walorów. Zapewnienie właściwej struktury i jakości zasobów przyrodniczych miasta. Podejmowanie działań umożliwiających osiągnięcie wymaganych przepisami prawa standardów jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych. Stworzenie zdrowego i przyjaznego mieszkańcom miasta klimatu akustycznego.</p>	<p>Realizacja celów i kierunków interwencji projektu <i>Prognozy...</i> nie stoi w sprzeczności z założeniami analizowanego dokumentu. Wiele celów i kierunków interwencji dokumentu zostało bezpośrednio powiązanych z projektem <i>Prognozy...</i> w szczególności w zakresie zapewnienia dobrej jakości środowiska. Dotyczą one następujących obszarów interwencji: gospodarowanie wodami oraz gospodarka wodno-ściekowa, a także zasobów przyrodniczych (w celu ochrony ich cennych zbiorowisk i zwiększenia atrakcyjności turystycznej miasta).</p>
<i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</i>		
<p>Kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa świętokrzyskiego, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej regionu oraz efektywnemu wykorzystaniu jego potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu</p>	<p>Podejmowanie działań umożliwiających osiągnięcie wymaganych przepisami prawa standardów jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych. Stworzenie zdrowego i przyjaznego mieszkańcom miasta klimatu akustycznego. Racjonalne gospodarowanie wodami w celu osiągnięcia i utrzymania ich dobrej jakości. Ochrona środowiska gruntowo-wodnego przed zanieczyszczeniem ze źródeł komunalnych i przemysłowych. Zrównoważone wykorzystanie zasobów geologicznych. Ochrona i właściwe wykorzystanie dostępnych zasobów gleb. Gospodarowanie odpadami w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju w oparciu o hierarchię postępowania z odpadami. Informowanie i edukowanie mieszkańców o wpływie ich codziennych zachowań na stan środowiska i jakość życia.</p>	<p>Wyznaczone cele oraz kierunki interwencji w projekcie <i>Prognozy...</i> są spójne z założeniami analizowanego dokumentu, w szczególności w zakresie określonym przez cele w obszarach interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza, gleby, zasoby przyrodnicze, zagrożenia hałasem, gospodarowanie wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zagrożenie poważnymi awariami oraz edukacja ekologiczna.</p>
<i>Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych</i>		
<p>Cel długoterminowy: Poprawa jakości powietrza w strefach województwa świętokrzyskiego w celu osiągnięcia właściwych standardów, a także krajowego celu redukcji narażenia poprzez realizację zintegrowanej polityki ochrony powietrza</p>	<p>Podejmowanie działań umożliwiających osiągnięcie wymaganych przepisami prawa standardów jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych. Ograniczanie i eliminacja oddziaływań niekorzystnych dla klimatu aerosanitarne pochodzących z sektora komunalnego. Dążenie do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Ograniczanie wpływu i wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. Informowanie i edukowanie mieszkańców o wpływie ich codziennych zachowań na stan środowiska i jakość życia.</p>	<p>Wyznaczone cele oraz kierunki interwencji w projekcie <i>Prognozy...</i> są spójne z założeniami analizowanego dokumentu, w szczególności w zakresie określonym przez cele w obszarach interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza oraz edukacja ekologiczna. Projekt <i>Prognozy...</i> uwzględnia konieczność polepszenia stanu jakości powietrza, określa podstawowe cele, kierunki interwencji oraz konkretne zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy jakości powietrza.</p>
<i>Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025</i>		

<p>Zrównoważony rozwój regionu sprzyjający klimatowi z zachowaniem walorów przyrodniczych i ich racjonalnej gospodarki zasobami</p>	<p>Podjęcie działań umożliwiających osiągnięcie wymaganych przepisami prawa standardów jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych. Ochrona środowiska człowieka przed promieniowaniem elektromagnetycznym. Racjonalne gospodarowanie wodami w celu osiągnięcia i utrzymania ich dobrej jakości. Ochrona środowiska gruntowo-wodnego przed zanieczyszczeniem ze źródeł komunalnych i przemysłowych. Zrównoważone wykorzystanie zasobów geologicznych. Ochrona i właściwe wykorzystanie dostępnych zasobów gleb. Gospodarowanie odpadami w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju w oparciu o hierarchię postępowania z odpadami. Ochrona i kształtowanie zasobów przyrodniczych oraz krajobrazowych miasta w ramach racjonalnej polityki przestrzennej.</p>	<p>Wyznaczone cele oraz kierunki interwencji w projekcie <i>Prognozy...</i> są spójne z założeniami analizowanego dokumentu.</p>
<p><i>Plan gospodarki odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego 2016-2022</i></p>		
<p>Cele nadrzędne: 1. Ochrona środowiska, 2. Zapobieganie powstawaniu odpadów, 3. Zrównoważony rozwój województwa, 4. Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa.</p>	<p>Gospodarowanie odpadami w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju w oparciu o hierarchię postępowania z odpadami. Dążenie do zwiększenia osiągniętych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych. Ograniczenie udziału niesegregowanych odpadów komunalnych w strumieniu odpadów odebranych i zebranych; Racjonalna gospodarka odpadami innymi niż komunalne. Gospodarowanie odpadami w sektorze gospodarczym zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Właściwe zagospodarowanie odpadów powstających w wyniku różnych, nieprzewidzianych zdarzeń. Sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest. Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest.</p>	<p>Projekt <i>Prognozy...</i> wpisuje się we wszystkie cele analizowanego dokumentu głównie w obszarze interwencji gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawania odpadów i edukacja ekologiczna ale również pośrednio w obszarach: gleby, gospodarowanie wodami oraz gospodarka wodno-ściekowa i zasoby geologiczne.</p>

Powyższe cele zostały uwzględnione przy opracowaniu analizowanego projektu Zmiany nr 1 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Skalbmierz”.

4) TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247), dział VI, rozdz. 3, traktujący o postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów opracowywany dokument nie będzie miał oddziaływania transgranicznego.

Ze względu na położenie obszaru opracowania w odległości ok. 100,0 km od najbliższej granicy Polski (kierunek południowy), nie przewiduje się oddziaływania transgranicznego na środowisko. Oddziaływania na środowisko przedmiotowego przeznaczenia wyznaczonego na obszarze opracowania, będą ograniczone do terenu objętego zmianą Studium, tj. do granic administracyjnych miasta Skalbmierz.

Przeznaczenie przedmiotowego obszaru nie będzie źródłem zagrożeń, które mogłyby powodować oddziaływanie na środowisko o zasięgu transgranicznym.

5) ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie zmiany Studium zawarto zapisy mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań realizacji jego ustaleń na środowisko.

Elementy objęte prognozą	Proponowane rozwiązania zapobiegające, ograniczające i kompensujące
Różnorodność biologiczna	<ul style="list-style-type: none"> – podczas robót budowlanych należy przestrzegać obowiązujące normy, przepisy by ograniczyć negatywne oddziaływanie na przyrodę i krajobraz; – renaturalizacja ekosystemów poprzez opracowywanie i wdrażanie planów ochrony i planów zadań ochronnych; – czynna ochrona różnorodności biologicznej województwa przed organizmami genetycznie zmodyfikowanymi;
Jakość życia ludzi	<ul style="list-style-type: none"> – wdrażanie programów ochrony powietrza, – przygotowania do wdrożenia dyrektywy IED przez zakłady przemysłowe (modernizacje istniejących technologii; wprowadzanie nowych, nowoczesnych urządzeń); – zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii; – prowadzenie działań energooszczędnych w mieszkalnictwie i budownictwie (rozwój sieci ciepłowniczych, termomodernizacje); – ograniczanie emisji ze środków transportu (modernizacja taboru, wykorzystanie paliw ekologicznych, remonty dróg);
Rośliny i zwierzęta	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, dotyczącej wszystkich elementów środowiska; – rozwój prac inwentaryzacyjno-badawczych w zakresie rozpoznania walorów przyrodniczych powiatu; – opracowanie i aktualizacja gminnych programów zwiększania lesistości oraz ustalenie w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego terenów przewidzianych do zalesień;
Wody powierzchniowe i podziemne	<ul style="list-style-type: none"> – kontynuacja realizacji KPOŚK na terenie województwa świętokrzyskiego; – uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w utworzonych na terenie województwa aglomeracjach powyżej 2000 RLM (nieuwzględnionych w KPOŚK); – ustanawianie w miejscowych planach obszarów ochronnych GZWP; – realizacja „Programu małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”; – budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie nie jest możliwe podłączenie do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków; – uporządkowanie gospodarki ściekami opadowymi poprzez budowę, rozbudowę i modernizację kanalizacji deszczowej oraz urządzeń podczyszczających; – odbudowa melioracji podstawowych i szczegółowych w celu przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi; – obowiązek zastosowania najlepszej dostępnej techniki (technologii i metody) w rozumieniu ustawy <i>Prawo ochrony środowiska</i>, ograniczających możliwość zanieczyszczenia środowiska;
Powierzchnia ziemi i krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych oraz wzrost masy tych odpadów poddawanych odzyskowi, w tym recyklingowi; – likwidacja dzikich wysypisk; – zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów; – zapobieganie zanieczyszczeniu gleb środkami ochrony roślin; – egzekwowanie obowiązku uzyskania decyzji o wyłączeniu gruntów rolnych z produkcji rolniczej lub leśnej; – ochrona i wprowadzenie zadrzewień, zakrzewień oraz upraw spełniających rolę przeciwoerozyjną i zapobiegających pogarszaniu się jakości gleb oraz przeciwdziałających zakwaszaniu;
Klimat/Powietrze	<ul style="list-style-type: none"> – działania zapobiegające powstawaniu poważnych awarii w zakładach; – identyfikacja występowania i możliwości wykorzystania źródeł energii odnawialnej (m.in. energia słoneczna, biomasa, biogaz, pompy ciepła, zasoby wód podziemnych i powierzchniowych) i zwiększenie udziału jej wykorzystania; – termomodernizacja budynków stanowiących mienie powiatu lub gmin oraz obiektów prywatnych; – ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z procesów przemysłowych; – Instalowanie wysokosprawnych urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesach technologicznych oraz poprawa sprawności urządzeń już funkcjonujących;

	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczanie niskiej emisji poprzez zastosowanie paliw alternatywnych (wierzba, malwa, rzepak, słoma), kolektorów słonecznych, pomp ciepła lub kotłów gazowych nowej generacji; – rozbudowa infrastruktury drogowej i bieżąca modernizacja dróg i ciągów komunikacyjnych;
Zasoby materialne	<ul style="list-style-type: none"> – ochrona obszarów perspektywicznych występowania surowców mineralnych oraz kontynuacja i rozszerzenie prac poszukiwawczych;
Zabytki	<ul style="list-style-type: none"> – wszelkie prace na terenie lokalizacji stanowiska należy poprzedzić wyprzedzającymi ratowniczymi badaniami archeologicznymi; – nakazuje się uzgadnianie wszelkiej działalności inwestycyjnej z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Zaprezentowane rozwiązania są zgodne z dokumentami planistycznymi obowiązującymi na terenie gminy. Projekt zmiany Studium uwzględnia obowiązek ochrony elementów środowiska przyrodniczego wynikający z ustawy o ochronie przyrody; obowiązek ochrony elementów miejscowego układu powiązań ekologicznych oraz jego funkcjonowania; obowiązek ochrony wód podziemnych i powierzchniowych; obowiązek ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami gazowym i pyłowymi; obowiązek ochrony przed hałasem; uwzględnia elementy infrastruktury technicznej niezbędnej do funkcjonowania projektowanych inwestycji.

Powyższe zasady w sposób pełny i wystarczający zapewnią ochronę środowiska przyrodniczego tego terenu i do niego przyległych.

W przypadku braku realizacji Zmiany Studium obowiązywać będą ustalenia obecnych dokumentów planistycznych. Można przewidzieć wystąpienie zmian zarówno o pozytywnym jak i negatywnym oddziaływaniu w stosunku do zasobów środowiska przyrodniczego. Jednak brak realizacji projektowanego zagospodarowania („opcja zero”) nie wpłynie na zmianę obecnego stanu środowiska w sposób znaczący. Ustalenia Zmiany Studium uwzględniają przepisy odrębne i określają zasady i sposób zagospodarowania terenu objętego opracowaniem. Ustalenia Zmiany Studium określają docelowy model zagospodarowania przestrzennego w granicach objętych analizą. W przypadku braku realizacji założeń Zmiany Studium nie dojdzie do nowych trwałych przekształceń środowiska przyrodniczego na terenie opracowania, co może wydać się korzystne w ujęciu krótkoterminowym, ale w spojrzeniu długoterminowym lub docelowym może stać się problematyczne zarówno dla ochrony środowiska, zdrowia ludzi i gospodarki gminy.

Nie stwierdza się istotnych kolizji pomiędzy planowanym zagospodarowaniem terenu, a walorami ekologicznymi, kulturowymi i krajobrazowymi – dlatego też nie proponuje się rozwiązań alternatywnych do rozwiązań przyjętych w Studium.

V. STRESZCZENIE W JEZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium została opracowana zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 ze zm.). Prognoza oddziaływania na środowisko obejmuje w swym zakresie problematykę wskazaną przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zgodnie z art. 51 ww. ustawy. W treści prognozy przedstawiono ogólne założenia projektu w aspekcie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, ochrony i kształtowania środowiska, ochrony krajobrazu kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej, kształtowania przestrzeni oraz infrastruktury technicznej.

W oparciu o dostępne materiały źródłowe, opisano aktualny stan środowiska oraz potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko. Przyjęto także założenie, że realizacja będzie rozłożona w czasie i nie nastąpi kumulacja bodźców negatywnych dla środowiska.

O zakresie zmiany Nr 1 obowiązującego „**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Skalbmierz**” uchwalonego Uchwałą Nr IX/65/99 Rady Miejskiej w Skalbmierzu z dnia 4 października 1999 r., przesądziła Rada Miejska w Skalbmierzu Uchwałą Nr XVII/65/2019 z dnia 24 października 2019 r., w celu dostosowania polityki przestrzennej miasta i gminy Skalbmierz do bieżących potrzeb inwestycyjnych.

Przedmiotowa zmiana polega na uwzględnieniu w ustaleniach studium uwarunkowań wynikających z konieczności:

- korekty granic i przeznaczenia wydzielonych obszarów miasta Skalbmierz przewidzianych pod usługi komercyjne w zakresie handlu i usługi nieuciążliwe (w tym hotelowo-gastronomiczne) oraz usługi publiczne w zakresie turystyki i rekreacji wraz z zielenią urządzoną – gwarantujące optymalne wykorzystanie zbiornika wodnego;
- dostosowania zapisów „Studium” do obowiązujących przepisów wynikających z wniosków przeprowadzonej „Oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Skalbmierz oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z analizą zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy Skalbmierz” oraz analizy potrzeb w tym zakresie.

Na etapie realizacji inwestycji mogą wystąpić tymczasowe negatywne skutki dla środowiska. Bezpośrednie zmiany i zniszczenia będą miały miejsce w: glebie, biocenozie, rzeźbie terenu i krajobrazie. Pośrednie oddziaływania negatywne o charakterze przejściowym (odwracalnym), przejawiają się głównie w pogorszeniu warunków aerosanitarnych na obszarach realizacji nowych inwestycji i terenach przyległych (wzrost zapylenia, hałasu, ilości emitowanych spalin wskutek prac budowlanych przy użyciu sprzętu mechanicznego). W zasadzie większość z tych bodźców (skutków) będzie przestrzennie ograniczona do terenów budowy. Ich cechą będzie znaczne natężenie i stosunkowo krótki okres oddziaływania. Część z nich będzie miała charakter odwracalny.

Na etapie funkcjonowania nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko. Na znacznej części obszaru opracowania oddziaływanie takie w zasadzie nie wystąpi (ustalenia projektu zmiany studium zachowują istniejące użytkowanie). Niemniej możliwe jest między innymi: przekształcenie (lokalne) rzeźby terenu, przekształcenie (lokalne) roślinności, wzrost hałasu i emisji zanieczyszczeń powietrza. Na etapie funkcjonowania ustalenia projektu zmiany studium powinny inicjować korzystne zmiany w środowisku, między innymi poprzez: produkcję czystej ekologicznie energii, zachowanie

względnie dużej powierzchni terenów otwartych, nakaz regulacji gospodarki ściekowej, nakaz adaptacji i ochrony zieleni, zakaz zmian stosunków wodnych, nakaz ochrony wód przed dopływem zanieczyszczeń, uporządkowanie przestrzeni (w tym likwidację symptomów chaosu przestrzennego). Jak każda inwestycja, porządkowanie terenu wokół zbiornika wodnego może oddziaływać również negatywnie na środowisko. Działaniami technicznymi i organizacyjnymi powinno się doprowadzić do takiej sytuacji, aby ten negatywny wpływ był jak najmniejszy. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika znacznie zmieni najbliższą okolicę – w krajobrazie pojawi się szereg nowych elementów, które uatrakcyjnią i wzbogacą krajobraz i podniosą walory otoczenia. Takie zagospodarowanie stworzy możliwość turystycznego i rekreacyjnego wykorzystania przyległych terenów, zwiększą walory krajobrazowe regionu i zapewnią rozwój infrastruktury technicznej strefy przyzbiornikowej. Powyższe spowoduje zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej i przekształcenie szaty roślinnej w kierunku związanym z indywidualnym zagospodarowaniem poszczególnych działek. Jednakże, pomimo wystąpienia szeregu zmian w środowisku przyrodniczym będących następstwem zagospodarowania terenu zbiornika, realizacja tego zamierzenia wpłynie korzystnie na zagospodarowanie miasta Skalbmierz.

Zapisy zmiany „Studium” zapewniają właściwe użytkowanie i zagospodarowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym i kulturowym, jak również terenów prawnie chronionych. Jednocześnie, ustalenia zmiany studium z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej, rozwiązań komunikacyjnych, intensywności i wysokości nowej zabudowy oraz zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, winny prowadzić do poprawy stanu środowiska i stopniowej likwidacji największych problemów i zagrożeń z tym związanych.

Zapisy zmiany Studium są również zgodne z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska oraz dokumentami strategicznymi odnoszącymi się do gminy Skalbmierz.

Przy realizacji projektu zmiany Studium należy bezwzględnie przestrzegać jego ustaleń, w tym w szczególności mających na celu ochronę środowiska, przyrody oraz krajobrazu.